

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe 1 lună . . . 2 "

Anul de Duminecă
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Anul de zi pentru Ro-
mania și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDAȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscrisurile nu se în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Pogorârea Duhului sfânt...

(R) În viața bisericească serbăm în fiecare an cu deosebită evlavie Pogorârea Duhului sfânt. Și veselie ne cuprinde în această serbătoare din lumea florilor.

În viața politică însă, duhul cel care să ne oțelească pogorâre foarte anevoie asupra noastră. Ori coboară abea asupra câtorva și pe ici pe colo. Curentul cel mare, regenerator al întregii noastre vieți, se pornește cu greu învierea politică — intrarea în activitate și în dietă a partidului național — a fost înălțătoare și speranțe multe încolțeau în toate sufletele. Luptele purtate de aleșii națiunii, d'asemeni, au fost și sunt înviorătoare. Afară însă la periferii, este amorțea, care în loc de a se risipi în urma îndemmurilor din atâtea centre, amenință să copleșească însuși centrele.

Să dăm exemple...

Sunt trei luni de zile de când comitetul de organizare a partidului național, conform însărcinării primite dela clubul parlamentar, a terminat cu lucrările de birou, făcând toate formalitățile și trimițând bărbaților de încredere din comitate — fruntașilor cu cea mai mare trecere — apeluri, autorizări și înviațiuni pentru organizarea cercurilor electorale. Din cele șasezeci cercuri a căror organizare se contemplează, până azi n'a venit însă la birou, nici un raport, nici un ban. Hârtiile trimise cum vor fi sosit, așa vor fi stând și azi pe mesele de scris sau

pe vre-un vârf de dulap. Membrii de încredere, fără îndoială, au fiecare de lucru: advocații la judecătoria și tribunale, protopopii pela examene, proprietarii pela holde și vii, și toți pela bănci, unde sunt directori, membrii în direcțiune ori cel puțin în comitetul de supraveghiere, afaceri, fără îndoială importante și cu multă răspundere...

Dacă nu vor considera însă toți acești onorabili fruntași drept cea mai importantă datorință *devotamentul pentru cauza națională*, pot să ajungă fiecare la stare mai bună: advocatul cu clienți mai mulți, protopopii mari proprietari, iar cei cu stare să-și îndoiască averea, *un partid național*, demn de un popor, care numără trei milioane de suflete, nu vom avea însă nici odată!

Noi nu suntem pesimiști, ci din contră, avem multă încredere în puterea de viață a poporului, — nici nu căutăm prilej să ne bocim ori să certăm pe cineva. Am lipsi însă datoriei noastre de ziaristi, dacă n'am accentua că prea puțini dintre așa zișii cărturari își manifestă devotamentul pentru cauza națională și prin *fapte*, prin oarecare *jertfe*, ci foarte mulți sunt încă tot în stadiul *declamatoriel*: se bat pe piept, spunând că-i doare sufletul pentru popor, preocuparea principală le este însă: *eu și al mei!* În multe din scrisorile sale, Tăslăuanu a avut dreptate și n'a meritat să fie maltratată pentru că a spus crude adevăruri...

Dintre atâtea centre, abia în 4—5 se poate vorbi de oarecare organizare. Incolo trebu-

rile merg așa, la întâmplare, și prin urmare — *slab*. Cine, care centru are măcar o mie de coroane adunate pentru necesități urgente? Unde, și cât s'a dat pentru ziaristi cari gem în temniță ori pentru ziarele cari luptă cu mizerii de tot felul? Unii cărturari ar aștepta ca să li-se trimită ziarele gratis ori pe așteptare până când i-o îmbulzi banii... Ni-e și rușine să facem o comparație nu cu ungurii, dar nici cu pătura cea mai săracă dintre români: cu muncitorii de prin ateliere, cari Sâmbătă, când își primesc salariul plătesc îndată pentru clubul lor, pentru ziarul lor, pentru fondul de propagandă, pe când ziarele românești trebuie adesea să recurgă la advocați pentru a-și încasa abonamentul dela mulți pretinși *»intelenți«*... Așa că o ducem numai lucrând până la istovire și răbdând din greu...

Massa poporului e absolut fără nici o organizare... Avem zeci de mii țărani bogați cari nu dau un ban măcar pentru scopuri de partid. Avem mii de cărturari, dela cari numai la grele ocaziuni și atunci cu clestele dacă scoți câteva coroane... Pe când dacă ar da egal toți o sumă cât de mică, o coroană numai, an de an am strânge sume mari și evenimentele ori nevoile nu ne-ar afla nici odată nepregătiți. Cei cari se expun n'ar ajunge nici unul în strâmtoare ori în mizerie.

Cine sincer vrea un partid național tare și respectat, fără care nu se poate cuceri nimic pentru popor, trebuie să recunoască

FOIȚA ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Câteva probleme ale ziaristicii ardelen.

De Ilie Marin.

În sfârșit, după multe îndemnuri entusiaste, apărute prin ziarele noastre, e vorba să se întruzeze, și ideea unui congres — mai bine zis — a unei consfățiri a jurnaliștilor români din Ardeal.

Cine a urmărit comentarele făcute din partea diferitelor ziare a putut să se convingă, că ideea a prins rădăcini adânci în mijlocul nostru și a fost în stare să prezică un viitor frumos întregii întreprinderi. Un glas de protestare s'a auzit cu prilejul planurilor întreprinse, dar cred că și protestul acesta va înceta, dacă se vor arăta până la evidență cât de multiple și cât de capitale vor trebui să fie agendele societății plănuită.

Ar fi de lipsă o serie întregă de articole dacă ar trebui să arătăm — pe larg — întregul plan de acțiune al unei societăți a ziaristilor. Aici ne mărginim numai la câteva date și la câteva directive, ca să se vadă cât de mult va trebui aprofundată problema ziaristicii noastre, ca să dea roada așteptată de toți cei buni ai noștri.

Între părerile contrare societății figurează și părerea următoare: »Nici odată autorul n'a putut

să se hotărăască să socotească pe bărbații foilor noastre drept nește »ziariști«, ci totdeauna de nește oameni politici, dintre cei mai de seamă ai noștri. Nici odată nu i-a plăcut să-l considere drept nește gazetari de »profesiune«, în înțelesul acelor gazetari, cari consideră politica drept un mijloc de existență și pot să servească astăzi un stăpân și mâne pe altul, ci totdeauna niște entuziaști slujitori ai cauzei naționale, cu convingeri și principii bine determinate.

Are dreptate autorul, dacă am avea probe că întregă societatea ziaristilor, care se va fonda — (să sperăm) — în zilele viitoare, nu se va compune decât din astfel de existențe, cari azi sunt în solda curentului potrivit acestui. Dar cine va putea susține lucrul acesta? Cine va putea zice, că întregă opinia de a *»închega rându-rile ziaristilor noștri, nu va avea alt rezultat decât propaganda destructivă a ziaristilor revolver sau a ziaristilor de talia lui Bel-Ami, de cari ne-a ferit Dumnezeu până acum?*

Fiecare clasă și breslă socială are indivizii suspecti, cari se mențin doar în urma rului echilibrului lor, dar pentru aceea nu trebuie să pronunți anatema asupra întregului corp, din care fac parte.

»Barițiu și Slavici«, urmează autorul, »n'au fost gazetari, Murășenii de asemenea, Densușenii dela »Orientul latin« tot astfel, și-au reușit să întemeieze

presa românească din Ardeal și să aibă asupra vieții publice cea adâncă înrăurire politică și morală, pe care »Gazetarii« de profesie lașadar vor mai căuta să o aibă.

Argumentul acesta nu ni-se pare valid. Stăm cu evlavie înaintea memoriilor unui Barițiu, a Murășenilor și a Densușenilor, le recunoaștem marile merite de a fi întemeiat împreună cu Slavici ziaristica noastră din Ardeal, dar ne dăm seama că și timpurile noastre prețind *alte calități*, pe lângă acelea, cari împodobeau individualitățile lor de ziaristi.

Unde eră — ca să nu amintim alte amănunte — concurența de astăzi, care ne amenință din partea ziarelor străine, unde eră marea dezvoltare a rețelelor telegrafice și, cu ele, a raportajului ziaristic, unde eră gigantică evoluția a reclamei — circumstanțe, de cari trebuie să ținem seama un ziar din zilele noastre?

Iar așteptarea că un »gazetar« de profesie nu poate fi un politician de forță, nu cred să mai trebuiască a fi lămurită. Dacă politicianul respectiv nu vrea să facă parte dintr-o societate a ziaristilor, nu se va înscrie în șirul membrilor activi; ci va colabora din când în când, ca colaborator extern sau se va înscrie și va da astfel un contraexemplu față de părerea de mai sus.

Dar planul sindicatului, în liniamente generale va clarifica mai mult întrebarea. Sindicatul plănuit

Neumann M.

stabiliment de haine bărbătești, copii și fete.

furnizorul curții ces. reg. în Arad.

Mare asortiment în
haine gata de prima calitate.

Stabiliment deosebit pentru comande făcute după măsură.

sincer, că așa nu mai merge, căci toate evenimentele trec peste noi slăbindu-ne.

Știm și noi, că o lege ori zece chiar, nu vor face din massa mare românească — unguri! Cu lacrimi în ochi ne spunea însă chiar azi un brav învățator, care se întorcea dela examene, că în calitate de comisar de examene a găsit prea mulți învățatori slabi în ce privește sentimentul național: se ocupă în școli numai cu limba ungrească, să placă astfel stăpânirii și să ajungă la — bani! Prin multe case de învățatori sunt numai tablouri (chipuri) ungrești (să linguească astfel pe unguri), ba unul avea »Szózatul« în ramă, scris cu litere aurite și pus pe note...

Dacă ar fi o disciplină politică, bazată pe organizare temeinică, desigur că nu s'ar ajunge la această destrămare, *proprie a slăbi sentimentul național chiar în popor*, căci incontestabil: când vor slăbi învățătorii și preoții, s'a isprăvit cu ori ce acțiune politică națională, ori că vor trebui extraordinare eforturi pentru a ține treaz poporul.

Iată de ce stăruim că acum, până ce stricăciunea nu s'a întins, să ne punem pe lucru și să desăvârșim organizarea plănuită.

Comitetul din Arad și-a făcut datoria. Rugăm dar pe confracții — d'aici și din România — ca fie dojană, fie îndemn să adreseze fruntașilor din cercuri, cari s'au învâluit în tăcere și nelucrare.

Peste aceștia să se pogoare duhul național și prilej de bucurie vom avea și de multe rele vom scăpa.

Alte procese. Redactorul nostru responsabil Sever Bocu a mai primit: 1) o înștiințare privitoare la punerea sub acuză într'un proces pentru agitație; 2) într'un proces pentru calomnie prin presă și 3) pe ziua de 23 Iunie pertractare finală într'un proces pentru calomnie.

Acesta însă probabil nu se va putea ține, deoarece redactorul nostru responsabil este dus în concediu și nu l-s'a putut înmănușă citațiunea.

va trebui să aibă înalate de toate o bibliotecă a sa proprie. Cunoaștem cu toții calamitățile cu cari suntem și lși să ne luptăm din cauza lipsei unei biblioteci speciale a tot ce s'a scris în chestia română din Ardeal. E și rusine pentru un neam ca al nostru să nu se afle nici o adunată la un loc toate — sau aproape toate — volumele, broșurile, folie volante și zărele de seamă, cari s'au ocupat vre-odată cu noi. Un istoric va întreba de geaba prin Sibiu, Brașov sau Arad după o astfel de arhivă, căci nu va găsi nici chiar un început în privința aceasta. Și va trebui să și dea multă osteneală până ce va avea o privire mai lămurită asupra literaturii speciale. În primul rând e chemat ciubu! deputaților naționaliști să pună bazele unei astfel de biblioteci, dar lucrând mână în mână ambele societăți, credem că se va ajunge scopul cu mai mare ușurință.

În biblioteka gazetelor noastre vor trebui să figureze cele mai bune istorii ale gazetelor străine și ale ziaristicii populare. Literatura nu e mare căci nici la celelalte neamuri nu s'a început cu- rentul acesta de încheiere de mult timp. Pe lângă »*Histoire de la presse française*« a lui Avenel (1900), pe lângă *Salomon: Geschichte des deutschen Zeitungswesens*, etc. (1900—1906, 3 vol., opera standard a ziaristicii germane) și alte câteva zeci de volume de acestea, vor trebui să figureze și istoriile-monografii ale ziarelor germane (»*Allgemeine Zeitung*«, »*Frankfurter Ztg.*«, »*Vossische Ztg.*«, etc.) ca să se poată întreprinde studii speciale din partea persoanelor, cari au dragoste pentru aceasta.

E vorba ca volumele să nu zăcă mușegăite în cine știe ce colț de redacție, căci astfel întreaga opintea ar fi o muncă zadarnică. Dar să spe-

Serbări iubire și tânguiri patriotice. La Viena, în străvechea metropolă a Habsburgilor se desfășură într'o splendoare orbitoare ciclul serbărilor iubire. Doyenul domnitorilor din lume, moșneagul nostru monarh primește deja de multe săptămâni, fără încetare, manifestările grandioase ale simpatiilor lumii. Pompa, strălucirea ce-a îmbrăcat-o Viena în zilele iubire atrage mii și milioane de străini din toate țările Europei și până și din alte continente. Industria și comerțul Austriei profită enorm. Pintenții noștri compatrioți acum nu mai pot de supărare. Invidia îi roade în ascuns, văzând strălucirea Austriei și importanța ce se dă iubireului împăratului de toate curțile domitoare, până când la iubireul de 40 ani de domnie al regelui serbat anul trecut la Budapesta, n'a participat străinătatea și peste importanța lui presa universală a trecut înregistrându-l la ultime informațiuni și noutăți. Regele însuși a stat la Budapesta numai o singură zi...

Curuții și-ar putea trage seama, profitând de învățătura amară — în loc să verse lacrimi de crocodil.

Croații înaintea comisiei de imunitate. În ședința ei de azi comisia de imunitate a Camerei se va ocupa și de cazurile de imunitate ale 11 deputați croați, extradarea cărora e cerută de judecătorii croate. Se crede că comisia presionată de guvern, nu-i va extrada, făcându-se favorul acesta croaților în nădejdea că nu vor mai lua parte atât de intensivă la discuții, ca în ședința de Joi.

Camera. Partidele din coaliție vor țineă Marți o conferință comună, în care se vor discuta proiectele de lege referitoare la darea de vinars, aranjarea proprietății, modificarea legii de execuții și altele. Dorița guvernului e, că, dacă e cu putință, toate proiectele acestea să treacă prin Cameră încă înainte de vacanțe. Dacă însă scurtimea timpului nu va îngădui desbaterea tuturor proiectelor ce se vor prezenta, Camera se va mărgini la discutarea proiectului despre darea de vinars și la novela legii de execuții. Reforma dării de vinars e urgentă

răm că se va pătrunde unul și altul de importanța lucrării, care o poate îndeplini studiind cu răgaz cărțile acestea și ne va da un extract a tot ce e bun și potrivit de pus în praxă din partea noastră.

A mai milită pentru o bibliotecă ca cea plănuită mai sus cred, că este de prisos, căci toți suntem convinși de foloasele, cari le putem avea. În cazul cel mai rău — din lipsă de fonduri — va trebui să se facă un apel unei lumii caritabile, care, suntem siguri, ne va pune la dispoziție un mic fond pentru scopul acesta.

În urma înființării acestei biblioteci vom fi în stare să ne informăm mai de aproape de stadiul în care se află ziaristica străină. Va trebui să urmărim, pas de pas, întreaga dezvoltare ei, ca să ne convingem cum am putea să evaluăm și noi pe cărări bune, luând indemnuri și adoptând ce este bun.

Dupăcum am amintit, literatura specială, referitoare la ziaristică, nu e mare la celelalte popoare înalitate în cultură. Ni-s'ar putea obiecta: Dacă francezii, germanii și engiezi nu s'au îngrăiți, decât numai în timpul din urmă, ca să aibă volumele acestea, la ce ne-am bate noi capul, căci suntem un pumnuleț de oameni față de ei? Dar tocmai micimea noastră ne dă putința să ne supraveghem cu atât mai bine toate mișcărilor noastre, care e un factor cardinal în lupta noastră națională. Încercările germanilor, spre pildă, de a pune bazele unui muzeu al ziarelor, sunt mult mai costisitoare și chiar imposibile (în *Aachen* există din 1885 începând un astfel de muzeu, dar nu poate fi nici când complet. v. *Das Zeitungswesen*, de *Tony Kellen*, 1908) până când la noi va trebui numai puțină bună-

de Wekerle, iar novela legii de execuții — de independiști, cari doresc și ei o floare la ureche cu care să se mândrească înaintea alegătorilor în vacanțe.

Comisia băncii va țineă azi după amiază o ședință în care se va continua ascultarea experților. Aceasta ședință era să se țină ieri, deoarece însă comisia financiară încă nu terminase cu desbaterea proiectului de lege pentru darea de vinars — și fiind membrii comisiei financiare tot-odată și membrii comisiei de bancă, ședința s'a amânat pe azi.

Scrisoare din Ploiești.

— O manifestațiune politică. —

În seara de 28 Mai st. v. în grădina Sinaia cetățenii prahoveni au sărbătorit printr'un mare banchet, împlinirea unui an dela alegerea dlui I. Ionescu Quintus ca deputat al colegiului II de Prahova.

Ionescu Quintus este foarte popular și iubit deputat în Prahova, și un înflăcărat luptător al votului universal, fapt pentru care acum 2 luni de zile, la marea întrunire liberală din Iași, vorbirea sa, a fost primită de către publicul ieșan în urale de aplauze și îmbrățișat din suflet de către aprigul luptător al poporului dl C. Stere care a fost ales președinte al partidului național-liberal din Iași.

Împrejurul lui Ionescu Quintus se concentrează toată inteligența liberală din Prahova, având cu toții împreună ca conducător pe mult încercatul și valorosul om politic Al. Radovici.

S'au ținut discursuri: Dl Gr. Scorțeanu președintele banchetului și mare proprietar, pentru dl Dimitrie Sturdza și Ionescu Quintus; dl Petru Ștefănescu pentru președintele delegației județene, pentru dl Ionel Brătianu și Ionescu Quintus; dl Malor Ștefănescu consilier comunal pentru dl Quintus, după care Ionescu Quintus într'o vorbire poraită dela inimă a înflăcărat întregul auditor.

Tunetele de aplauze nu mai voiau să înceteze pentru acest luptător al poporului de care-i leagă toată dragostea și puterea-i sufletească, a biciuit întru cântă pe acei cari ar dori ruperea lui de dl Al. Radovici spunând că între dânsul nu este nici o legătură de interese, ci o legătură de oțel formată prin comunitatea de vederi și de ideal fiind adăpat la școala politică a lui Al. Radovici. Toasteză în mijlocul uralelor comensurilor să pentru Al. Radovici și pentru toți alegătorii partidului național liberal.

voință ca să ne asigurăm, cel puțin de aici înainte tot ce apare în găzeta noastră.

Muzeul din Budapesta conține material bogat în privința aceasta, în urma legilor existente, dar trebuie să ținem seama de depărtarea în care se află orașul de centrele noastre culturale, ca să recunoaștem că ziaristii noștri nu vor putea beneficia cum trebuie de foloasele unei astfel de biblioteci.

Dar — înstituită fiind odată biblioteka — se nasc o mulțime de idei noi, cari vor trebui studiate și duse în praxică. Iată câteva din ele:

În urma cunoștințelor câștigate vom ajunge în legături mai intime cu străinătatea. Având în biblioteka noastră revistele de specialitate, vom putea urmări toate întrebările, cari se frământă în Viena, în Berlin, în Paris, în privința *cursurilor speciale de ziaristică a revizurii convențiunii de Berna*, care e pe cale a se face, a *anonimității în ziaristică*, a *legilor* cu privire la *desmințirile pe cale ziaristică*, a *introducerii abonamentului la postă*, a *reclamei*, a *fondurilor de penziane și ajutorare din străinătate* și a altor întrebări cardinale pentru viața ziaristică.

Nu ne gădum deocamdată să ne manifestăm cum ar trebui (în urma numărului neamului nostru) la congresele ziaristice, căci ne dăm seama de starea noastră actuală, dar totuși — ne închipuim cât de potrivit ar fi să arătăm congresului internațional al 12-lea din Berlin, care se va ține în zilele de 21 până la 26 Septembrie a. c., un mic conspect al proceselor noastre politice, cu excerpte din părțile incriminate, pe lângă alte mostre de articole din zărele ungrești, *neurmărite* de justiția țării noastre. Și lucrul acesta nu-

După aceea dnul I. Duca deputatul Vasiliului într-o cuvântare caldurosă pentru votul universal și pentru țărani, închină paharul pentru popor și pentru Ionescu Quintus.

Au mai tostat d-nii Karnabat, poet și ziarist localnic pentru dl George Ionescu, fost primar (fratele lui Quintus), care în timpurile de restriște ale războaielor a știut să facă împăciuire între țărani și proprietari, dl Mateescu-Chose din partea ziarștilor pentru Ionescu Quintus, ca gazetar, iar dl Petre Cînta, ajutorul de primar, atât de mult iubit de concetățenii săi într-o pornire sufletească de entuziasm, ca oricare tînăr liberal eșt din școala populară alui Alexandru Radovici, toastează pentru Alexandru Radovici și pentru scumpul său prieten Ionescu Quintus.

S'au primit foarte multe telegrame din Intregă țară, cărora li s'au dat cetire în asistența auditivului.

Apoi în urma propunerii diui ajutor de primar Petre Cînta s'au expedat telegrame dlor Dimitrie Sturdza, președintele consiliului de ministri, dlui Ionel Brătianu, ministru de interne și dnului Alex. Radovici, șeful partidului liberal din Prahova, în urma cărora asistența întregă a ascultat cu religiozitate în picioare »Imnul regal« cântat de orchestră.

Banchetul a luat sfârșit către ora 1 din noapte, retrăgându-se fiecare din cei 350 de meseni, cu dorul și cu mulțumirea sufletească că și-au adus primosul lor de dragoste celui mai iubit și mai popular deputat Ionescu Quintus.

Cu această ocaziune tenorul Nicu Corfescu, sfîndu-se printre invitații banchetului, a compus o »Doină« (atît versurile cât și muzica) pe care a și cântat-o în uralele nesfârșite ale conmesenilor fiind silit s'o repete.

Jubileul imperial.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

Capitala Austriei a fost ieri teatrul unei serbări de o strălucire fără păreche în vechile ei anale. Serbările jubilarie au culminat în procesiunea omagială, de proporții imense, ce a defilat ieri înaintea împăratului. La aceasta privește măreață a fost de față nu numai Viena și Austria, ci și un număr mare de oaspeți veniți din toate țările Europei.

Sutele de oteluri n'au încăput pe toți oaspeții, astfel că mulți inși au fost nevoiți să se incuartzireze la case private. De-alun-

gul procesiunii de peste 10 klm. lungime se înșirau din distanță în distanță tribunele pe cari încăpeau mii de privitori. Lumea care n'apucase pe tribune se înșirua de-a lungul cordonului tras de miliție și polițiști.

Avându-se în vedere enormul număr de privitori, s'au luat cele mai întinse măsuri de siguranță. 1700 de aranjeri, ajutați de miliție și polițiști, susțineau ordinea de-a lungul procesiunii. La distanțe au fost postați oamenii societății de salvare, și s'au izprovizat o mulțime de stațiuni cu apă de băut.

Procesiunea alegoriză trecutul și prezentul Austriei. În prevalență era caracterul istoric. Cortejiurile diferite erau compuse și rolurile reprezentate de coboritorii familiilor istorice. Momentele singuraticile ilustrau trecutul dinastiei de Habsburg.

Grupurile provinciilor de coroană.

Toate provinciile austriace erau reprezentate în acest șir de cortegiuri. Popoarele Austriei cu porturile lor naționale, reprezentând momente caracteristice din îndeletnicirile traiului lor.

Boemia. Un grup de țărani în portul dela Budweiss. În frunte o nuntă țărănească, apoi plutași, secerători, tîmplari, toți în costume corespunzătoare. În total 300 persoane, 20 cai și 2 trăsuri.

Dalmația. O splendoare de costumuri dalmațiene, cusute cu fir de aur și argint, — îndeosebi costumele femeiești. Reprezentate orașele Zara, Cattaro, Spalato și Ragusa. În rîndul al doilea un banderiu de călăreți. La sfârșit urma »marinerezza«, un fel de armată teritorială. Dintre toți se remarcău flăcării din Cattaro cu statura lor de uriași. Cortejul înainta în sunet de muzici. În total 300 persoane și 12 cai.

Galizia. Reprezintă obiceiurile populare împreunate cu secerișul. Porturi poloneze frumoase. O nuntă țărănească și un grup de țintași. În total 450 persoane, 50 cai și 6 trăsuri.

Austria-inferioară. Numai 40 de persoane: fete din Krems și năieri, țărani din Spitz.

Austria-superioară. Grupuri de vînători, cari se întorc dela vînat. Care și trăsuri pline cu vînat: cerbi, căprioare, iepuri ș. a. La urmă trăsura împărătească venind dela vînătoare. Vînatul culcat de gloanțele împăratului e legat cu frunze verzi. — Diferite obiceiuri din popor. 370 persoane, 30 cai și 40 trăsuri.

Cracovia. Nuntă țărănească. Un banderiu de călăreți, stegari și surlași.

Salzburg. Călăreți în port național. Care cu țărani în portul dela 1848. La urmă o trăsura plină de trandafiri, cari acopereau un cadou omagial. 250 persoane, 36 cai și 15 trăsuri.

Stiria. În frunte trăsura cu nuntași. Apoi una cu taraful de lăutari dela Mooskirchen. Un cortegiu de vînători și mineri în costume vechi. 170 persoane, 12 cai și 5 trăsuri.

Karintia. Țintași, nuntă țărănească, vînători, — toți în porturi naționale, cari au plăcut mult. La urmă o trupă de vigili înarmați. În total 550 persoane, 40 cai și 4 trăsuri.

Krajna. Surlași și banderii. »Iuri cel verde« alegoria trezirei primăverii, un obicei rămas încă din vremuri păgâne. Nunta în popor. Grupuri de vînători, cu căprioara basmelor din Alpi numită »Zlatorog«. La urmă un grup de pescari. În total 700 persoane, 40 cai și 10 trăsuri.

Silezia. Călăreți urbani. Țărani, trăsura cu mireasa, lăutari ș. a. La urmă un șir de fete, cari și ele formează mai multe tarafuri de lăutari.

Bucovina. În frunte o ceată de călăreți purtând emblema și steagurile țării. Urmează un grup de păstori din toate ținuturile. Un șir de trăsuri cu nuntași români.

Pe urmă ciangăi, poloni, coloniști și ruteni. Cortegiul rutenilor reprezintă secerișul. În total 600 persoane, 200 cai și 12 trăsuri.

va putea îndeplini altceva cu mai mult aplomb decât un sindicat al ziarștilor noștri.

Se va zice: Congresul va pune ad acta plîngerea noastră. Dar chiar și negativul acesta ne va prinde bine, căci ne vom pătrunde și mai mult, noi, cari avem lipsă de îndemnuri, de seriozitatea luptei noastre.

La congresul amintit mai sus se vor discuta o mulțime de lucruri, cari ne ating direct: despre judecătorii plînuite ale presei, un fel de arbitriu de ocioare, despre secretul ziaristic, despre asigurarea mutuală internațională a ziarștilor despre scîderea prețurilor telegramelor și a convorbirilor cu telefonul, despre colaborarea congreselor celorlalte cu congresul presei și despre o eventuală revizuire a convențiunii din Berna, care s'a anticvat, fiind legată în 1886.

O mulțime de chestiuni, cari vor trebui lămurite și la noi, dacă e vorba să înaintăm și să nu avem instituții gazetărești dela moș Adam. Și se vor naște întrebări și de acelea, cari nu vor trebui să fie discutate în publicitate, ci numai în sânul comitetului, nefiind de interes general, ba de multe ori numai de tactică internă.

Cine să interesează la noi de toate acestea? Dar cui li s'a dat posibilitatea să se intereseze? Că ne va prinde bine, e evident.

Să luăm cazuri speciale, ca să se vadă lămurite ce va putea să esopereze un sindicat al ziarștilor, condus cu pricepere.

Înainte de toate va trebui să și procure statutele și bilanțurile a cât mai multe societăți similare franceze, germane și — de e posibil — și engleze. Din comparații va putea trage media

tuturor acestor societăți, va fi în stare să adopte unul sau altul din principiile duse în practică de societățile gazetărești streine.

În Statul german — de pildă — sunt și astăzi în vigoare legile de presă din 7 Mai 1874. Ziaristul nostru va citi § 11, care dă drept *recondiționat* unei instituții publice sau unei persoane private de a pretinde să se publice o rectificare în ziarul, unde s'a publicat o notiță neexactă referitoare la dînsul. Rectificarea trebuie să se publice în extenso, cu subacrierea trimițătorului, într'acelaș loc unde s'a publicat articolul respectiv, cu aceleași litere de tipar și în numărul cel mai apropiat al ziarului, pe lângă nici o rebonificație bănească. Legea de presă din Austria (§ 19) silește — de asemenea, — pe redactor să publice desmințirea.

Nu știm cum sunt legile noastre din Ungaria, dar dacă nu vor cuprinde dispoziții identice, vor trebui să se propună din partea deputaților noștri. Dacă vor conține însă și dispozițiile acestor, ziaristul nostru ar face un serviciu cauzei românești, naționale dacă va da lozincă: Toate mistificările răspândite în ziaristica ungurească să se rectifice timp de câteva luni de zile, pas de pas, din partea celor atacați. Și am vedea atunci zilnic vre-o câteva pagini de ale șovinistelor din Budapesta și din provincie pline de desmințiri noastre, cari vor aduce fapte și date plausibile despre contrarul celor debitate în coloanele lor, încât se vor mai răzgîndi ziarștii unguri să mai fantazeze de toate revoluțiunile închipuite. Și astfel am vedea articole de fond cu desmințiri — documente elocvente de ce vrea să zică gazetăria ungurească.

Va trebui să ne gândim mai apoi asupra lozincelor, cari ar rezulta din legăturile directe cu întreprinderile mari ziaristice din străinătate. Nu va fi irrelevantă pentru noi o voce de presă din Germania sau din Franța, cu atât mai mult, cu cât vom avea un brou de presă, care poate urmări toate teripurile strălucite adevărului. Va trebui să dăm atenție și introducerii *scollor speciale de ziarștii* din Franța și Germania.

Dacă deputatul Rosenow pledează în parlamentul din Berlin (19 Martie 1908) pentru introducerea ziaristicii ca studiu universitar, amintind cursurile de pîsă acum ale profesorilor din Heidelberg din Berna, din Breslau, Berlin, Lipsca și Colonia și accentuând lipsa acestei catedre ca studiu stabil la orice universitate — nu va fi, în nici un caz, în detrimentul nostru dacă vom trimite, chiar cu stipendii, pe vre-o câțiva tineri capabili să urmeze cursurile acestor.

Dacă vom avea sindicatul plînut, ne vom interesa și de alte societăți, cari sprijinesc ziaristica de partid. Vom putea învăța tactica cea mai potrivită din experiența societății catolice »Augustinus Verein zur Plege der Katholischen Presse«, care există din 1878 — are deci experiență bogată — ba chiar și dela presa socialistă, care s'a ridicat în Germania la un număr respectabil. (Vorwärts are 112,000 de abonați!) Dela prieteni și dușmani, dela cel din țara noastră, cât și dela cel din străinătate, dela toți putem învăța câte ceva.

Altă chestiune importantă, care ne-ar ridica presa, e introducerea legăturilor directe cu birourile mari de reclamă din străinătate, cu fabricile de hîrtie din Ungaria și Austria, cu societățile

Moravia. Nuntă de aur țărănească. Slovaci dela Göding. Banderii. Obiceiuri dela săceriș. Lăutari, trăsuri, vinceleri — în total 400 persoane.

Istria, Triestul, Goricia și Gradiska. Pescari, tâmplari, păstori sloveni. Obiceiuri populare, porturi naționale ale diferitelor popoare. 500 persoane.

Tirol și Vorarlberg. Cortegiul pitoresc de vânători. Porturi naționale, nuntă țărănească, o trăsură frumos împodobită, banderii ș. a. În total 720 persoane.

Procesiunea se compuneă deci din 6650 persoane, o mulțime de trăsuri, care și cai.

Înainte Burgului vila împărătească, splendid aranjată. Cupola aurită reprezintă coroana Austriei. Înapoia și de aripile vilei împărătești, în formă de amfiteatru, sunt tribunele rezervate pentru înalții dignitari, prelați, reprezentanții puterilor europene. Un șir de pilastrii suberbi, împodobiți cu ghirlande și flamuri, înalți de 24 metri. Gardiști imperiali de staturi uriașe postează la vila împărătească.

Procesiunea a pornit la orele 9 și 30 minute, în frunte cu comitetul aranjator condus de contele Wilczek. În fața M. Sale contele a rostit un frumos discurs omagial. Apoi s'a cerut permisiunea împăratului de a porni procesiunea.

După defilarea procesiunii primarul Lueger în numele cetățenilor din Viena și al sindicatului corurilor austriace a rostit un remarcabil discurs, ce-a stârnit un uragan de aclamații. În acest moment au pornit să sune toate clopotele bisericilor din Viena, dând un sublim acord uralelor vijelioase. Turnurile bisericilor au fost aduse în legătură cu piața imperială prin firul electric, astfel că la ultimul cuvânt al lui Lueger s'a dat semnalul pentru trasul clopotelor.

Procesiunea a durat peste trei ore, fiind

scriitorilor români din România pentru partea foiletonistică, a artiștilor noștri pentru reportajul asupra operelor lor. Căci numai o astfel de încheiere a tuturor elementelor va putea contribui la menținerea presei noastre pe un nivel mai ridicat.

În urma acestor prefaceri vom putea ajunge ca ziaristica să crească tot mai mult în ochii publicului și să nu mai fie privit ca un simplu naufragiat, care își la ultimul refugiu la meseria aceasta, părere, care există încă și în Franța și în Germania, dar începe să dispară.

În țările amintite au început să apară de câțiva ani de zile *reviste speciale*, cari apară interesele scriitorilor și ale gazetariilor. Noi nu avem încă trebuință, dar tot e bine să aruncăm din când în când ochii în ele. Dacă vom frunzări vre-o câteva, vom vedea cât de mare e sfera de activitate a unei astfel de reviste. Să luăm de exemplu numai trei din câte apar în Berlin: *Gelstiges Eigentum* (Proprietatea spirituală), *Die literarische Praxis* și *Die Feder* (Pena).

În ele se discută divergențe de păreri în privința proprietății literare-gazetărești, se înregistrează diferitele inovații între legăturile statelor, în privința convenției literare, se dau pe față intrigile existențelor dubloase, cu scopul ca să se purifice aerul de prin redacțiile germane, se aduc la cunoștința scriitorilor hotărârile cele mai importante judecătorești privitoare la zariști, se înregistrează o bibliografie conștientioasă a revistelor și jurnalelor noue, a broșurilor și traducerilor și se anunță — la partea taxabilă — diferitele oferte ale zariștilor.

de-o măreție indescrisibilă. Mi-ar trebui zile întregi să descriu amănuntele serbării, dar mă grăbesc să aflu și cetitorii *Tribunei* cel puțin în linii generale despre decursul ei.

Coresp.

Vorbirea domnului deputat Dr. Iuliu Maniu

rostită în ședința dela 11 Iunie a Camerei în chestia proiectului de lege sanitar.

Onorată Cameră! În mijlocul încurcăturilor politice și triste simptome ce s'arată în conducerea vieții actuale de stat, primim cu liniște sufletească proiectul de lege de față (mişcare), care de și nu promite realizarea tuturor așteptărilor, de și nu se pune pe punctul de vedere, care în chestia aranjării stării sanitare conform programului nostru, este punctul nostru de vedere, totuși el în privința sanitară înseamnă un pas înainte în această chestie. Mai ales motivul din urmă este care ne face să primim proiectul de lege sanitar.

Onorată Cameră! În viața noastră de stat abia este teren, care să fi fost mai mult neglijat ca chestia sanitară; în viața noastră socială abia găsim un simptom mai trist ca și acele experiențe pe terenul sanitar, dacă e să judecăm chestia aceasta din punctul de vedere care singur este corect, și anume din acel punct de vedere, că starea sanitară este chestia cea mai importantă în conducerea vieții de stat.

Emanând din acest punct de vedere trebuie să constat că partidul nostru a fost acela, care la începutul acțiunii sale parlamentare și-a îndreptat atențiunea în prima linie și mai ales asupra acestei chestii și poate nu e o lipsă de modestie, când zic că pentru prezentarea proiectului de față are și partidul nostru meritul său, căci în privința prezentării acestui proiect ni-s'a făcut nouă promisiunea chiar în urma solicitării prietenului meu Alexandru Valde. (Sgomot și contestări).

Președintele: Liniște domnilor!

Dr. I. Maniu: Onorată Cameră! Din punct de vedere principiar proiectul de față nu corespunde punctului de vedere al partidului nostru și anume pentru aceea nu, pentru că vor ținea

O să zică cineva: ne industrializăm. Ziaristul nostru va trebui să fie departe de orice comercializare a meseriei sale. — Dar nu o să ne putem lupta mult timp cu spiritul vremii. Dacă nu ne vom deschide ochii mai degrabă, ne vor lua alții pe dinainte și va fi și mai rău de noi.

Instituțiile acestea, sindicatul acestea, sunt un *malum necessarium* al timpului nostru.

Când toată lumea se opintește să se organizeze în societăți ca să poată ține concurența cu mai multă tărie, numai ziaristica noastră să rămână pe loc? Vom merge înainte dacă ne vom răzima numai și numai pe intențiile noastre bune cinstite, înfășurându-ne față cu vâlul nepătruns al ignoranței față de ce se petrece la câțiva pași dela noi?

Și să nu ne gândim nici la soarta, care-i așteaptă pe gazetarii noștri, dacă le cade peana din mână, de bătrânețe, sau de boală, dacă le sunt siliți copii să cerșească pe drumuri când rămân fără de părinte?

Gazetarul român a fost totdeauna idealist! Firește, idealist, dar nu e idealism și grija, care o porți pentru odraslele lui și pentru munca lui cinstită?

Dacă vedem pe jurnaliști, pe scriitori, pe tipografuli streini adunându-se, consolidându-se, sprijinindu-se, al noștri să n'albă dreptul acesta? Dacă cetim că societatea de pensii a scriitorilor și zariștilor germani din Germania a avut 1,242,967 Mărci, capital în a. 1907, să protestăm împotriva acestei »dejosiri« a artel scrisului? Dacă vedem că »Union Internationale de la presse« are 95 societăți, cu 13,800 de membrii, în 17 țări, să

că chestia sanitară este per eminentiam o problemă a statului, pentru că dacă aranjarea a tot felul de chestii de ale cetățenilor intră în cadrul datorințelor statului, atunci și chestia existenței lor fizice trebuie să fie o datorință a statului.

Deoarece noi chestia aceasta o considerăm ca o datorință de stat, natural că stăm pe baza stabilirii complete a chestiei sanitare, pentru că chestie atât de complicată cum este aceasta, numai statul este capabil să o aranjeze și să-i poarte de grijă. După a noastră opinie administrația, autonomia pe terenul acesta numai rol de ajutorare și de control poate avea.

Din acest punct de vedere pornind, nu pot să nu amintesc și împrejurarea că cecece mai ales constituie o datorință a statului; și deci cecece mai ales ar trebui atras în sfera de activitate a statului, cum este chestia boalelor contagioase, în proiect este considerat și pe mai departe ca o chestie de administrație locală. În proiect, mai ales însă din §-ul 21 reese, că sunt astfel de boale contagioase cari intră în cadrul datorinței de îngrijire a statului, cum este ciurma și holera; iar alte boale infecțioase conform punctului d din § 1 sunt lăsate și pe mai departe în grija comunelor, cu toate că de ciurmă și holera nu pier atâția oameni, câți pier anual de șarlah, difterie...

Mezöfi V. ... și de tuberculoză.

Dr. I. Maniu... și de tuberculoză. Proiectul de față urmează propriamente două scopuri. Unul ținde la îmbunătățirea situației medicilor, celalalt la perfecționarea serviciului sanitar. Din partea mea consider cu mult mai norocoasă soluțiunea ce o prezintă proiectul referitor la îmbunătățirea situației materiale a medicilor, decât soluțiunea serviciului sanitar. Deși leafa, ce vor primi medicii de aci înainte nu atinge măsura ce ar aștepta cu drept cuvânt oamenii cu pregătirile cele mai înalte, totuși în comparație cu trecutul, poziția aceasta o putem considera îndestulătoare. (Așa e! Așa e!). În privința salarizării medicilor un singur lucru am să observ, și anume că nu pot considera destul de echitabilă dispoziția, în sensul căreia adausul local nu vine socotit la pensiunea medicilor. Anume conform acestei dispoziții în locurile unde medicii afară de salariul cel primesc nu pot agonisi atâta cât le trebuie pentru a trăi, medicilor are să li-se acordeze un adaus local special la salariu în comună în înțelegere cu comisiunea administrativă și autoritățile competente, până ce împrejurările, din cari a re-

anatemizăm pe toți scriitorii aceștia că pretind un codru de pâine pentru osteneala creerii lor?

Dar chiar și statul nostru sprijinește pe scriitorii unguri. Subvenția statului pentru »Societatea de ajutorare a scriitorilor unguri« este de 4000 de coroane anuai. (Peater Lloyd, 31 Decembrie 1907).

De aceea să ne bucurăm din inimă de inițiativa luată de a se înființa un sindicat al zariștilor noștri. Să sperăm ca munca în direcția aceasta nu va rămânea fără de nici un folos pentru întreaga noastră viață culturală, să sperăm — mai cu seamă — că se vor găsi fondurile de lipsă, puse la dispoziție de inimii nobile, cari pricep importanța pasului, pe care-l îndeplinesc și să ne pătrundem de misiunea măreață a presei românești.

Să dispară cuvintele bombastice, ca să facă loc faptelor reale.

Dacă susține Littré, că fiecare națiune are gazete bune și rele, dupăcum le merită și »că o ziaristică se îmbunătățește numai în cazul când să luminează și înaintează moralicește și societate«, atunci observațiile acestea sunt cu atât mai potrivite pentru stările noastre, cu cât avem și noi tendința de a ne lumina, de a înainta, recunoscându-ne greșelile și îndreptându-le.

Ne mai poate servi sindicatul zariștilor și la altceva. Va fi în foc nestins, la care vor alerga scriitorii de prin redacțiile noastre să prindă părere. Vor cei în biblioteca plănuită luptele, pe cari le-au purtat celelalte zariști pentru principile lor, vor auzi de sbuciumul presei germane sub Napoleon, când acesta n'avea voie să publice

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — maeștru de monumente și pietre de similr. —

Fabricație proprie din marmoră, granit, soynit, labrador etc., din pietre de marmorănt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Căncelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-U. nr. 21.** Telefon 662.
Filiale: Nagyvárad, Nagyböben, Déva și Bánpatok.

sultat acest adaus, nu se vor schimba. Țin că este inechitabil că acest adaus nu se ia în seamă la stabilirea sumei de penziune. Doar fiecare om trebuie să-și dea silința de a economiza ceva pentru vremuri mai bune și pentru asigurarea viitorului familiei sale. Acum considerând că medicul poate ajunge într'un loc, unde n'are destule venituri laterale pentru a putea trăi, putem presupune deja înainte, că nici nu va fi în stare de a-și economiza ceva.

Dați mi voce ca referitor la salarizarea medicilor să fac observarea, că ar fi foarte la loc, dacă legea însăși ar face posibil, ca taxa, ce medicul are drept de a o încasa de la pacienții singuratici, să poată fi răscompărată într'o singură sumă din partea comunelor singuraticice, ca după aceea taxa medicală răscompărată să o încaseze comuna ca arunc suplimentar comunal; în schimb s'ar îngriji medicul de bolnavii din comună fără vre-o procedură specială. Aveți cunoștință despre aceea, că obiceiul acesta și acum e introdus pe slocurea, unde medicii pentru o anumită sumă fixă de salariul regulat sunt obligați să trateze toți bolnavii aflații în acea comună.

Aceasta e o dispozițiune foarte cuminte, deoarece uneori chiar și oameni, cari se află într'o pozițiune materială mai favorabilă, numai de aceea nu se duc la medic, ca să cruțe taxa medicală de una, două sau trei coroane. Dacă comunei i se dă posibilitatea să facă aceasta, atunci se va întâmpla mai arare-ori, ca unul sau altul dintre locuitorii comunei să nu se ducă la medic în caz de morb și să moară din cauza că n'a fost împărțit de ajutor medical.

Ce-i drept, s'ar putea obiecționa, că respectiva comună a putut face acest lucru și până acum și îl poate face și acum. Da, îl poate face, numai că încasarea salariului acestuia n'a fost datoarea comunei, ci se încasa pe baza unui arunc privat de la locuitorii comunei, ceace este împunat cu mari greutăți și va merge și în viitor pe când statul ar fi chemat să ușureze acest procedeu, iar nu să-l îngreuneze.

De chestia salarizării medicilor n'am de gând să mă ocup mai pe larg, căci pe cum indicasem mai înainte, eu văd în proiectul de față cu privire la situațiunea medicilor, puncte de vedere, peste cari s'a trecut de mult; am speranță, că în raport cu dezvoltarea mijloacelor materiale de cari dispune statul pentru acoperirea necesităților și medicilor, factorul acesta cel mai necesar al societății, se vor împărtăși de îmbunătățirea mijloacelor materiale. Cu bucurie salut acest proiect, deoarece, eu, care am fost în vârtejul vieții, și mi trăiesc viața în provincie, cu durere a trebuit să văd, că o mare parte a medicilor, cari și-au câștigat cea mai înaltă calificare științifică, au

decât numai ce apărea în »Moniteur officiel» vor auzi de luptele presei ungurești de prin 1850, când numărul ziarelor scăzuse la nouă, și încă multe mite licoane de martiraj li se vor deschide înaintea ochilor, dar nu vor despera, căci se vor convinge că nu e putere lumească în stare să înăbușe adevărul și putererea lui cugetătoare.

Iunie 1908.

A apărut nr. 5 din excelenta revistă »Viața Românească» din Iași cu următorul sumar:

Mihail Sadoveanu; Hala Sanis. Dr. Ion Radovic; În chestia agrară. D. Anghel și St. O. Iosif; Cometa, comedie în versuri (actul II). G. Ibrăileanu; Evoluția spiritului critic (Eminescu și socialiștii). Al. Tzigara Samurcaș; Cronica artistică (Monumentele noastre cu 7 ilustrații). Dr. D. Călugăreanu; Cronica științifică (Relațiunile Chimiei fiziologice cu chimia pură și cu Fiziologia). C. Stere; Cronica Internă (Latifundii și fărâmițarea proprietății țărănești). I. G. Duca; Cronica Externă (Situația în Balcani). Tarascon; Cronica Veselă (Fărâmițuri). A. Mirea; Cronica Vaselă (Caleidoscop). I. Russu-Sirlanu; Scrisori din Ardeal (Sinoadele eparhiale. — Pentru școală. — Prigonirea învățătorilor. — Procese de presă. Noul regulament al dietel). dr. I. Cantacuzino; În amintirea lui dr. Ion Radovic (cu un portret). Prețul abonamentului anual pentru Austro-Ungaria: 15 cor.

*) Salomon, Cesch. des deutsch. Zeitungswesens.

venit în comune plini de idealism, pentru a continua opera grea de salvare a vieților, și acolo a trebuit să se îndestulească cu un salariu anual de 5—6—8 sute de coroane. Într'un loc îndepărtat de toate mijloacele de comunicație, despozați de toate comoditățile și distracțiile vieții orășenești, pe lângă aceea întâmplându-se răceală și indiferențism din partea administrației și a publicului, de câteori a pretins sau dorit ceva rațional din punctul de vedere al chestiei sanitare.

Afară de aceea am mai avut ocaziunea a vedea, cum comunele n'au fost totdeauna în stare de a acorda medicului salariul, din care cauză au fost medicii, cari ani de-arândul au fost lipsiți de acest modest salariu. Ce alta a putut urma de aici, decât indiferențism și dispariția încontinuu, dar sigură a idealismului nobil.

Luând în considerare toate acestea, situația materială, ce li-o acordă medicilor proiectul de față, cel puțin de o amdată, o putem considera de corăspunzătoare. Din acest punct de vedere m'am văzut îndemnat să primesc proiectul de lege.

În ce privește însă perfecționarea serviciului sanitar, din proiectul de față, nu putem profeta viitorul îmbucurător cu privire la situația noastră sanitară. Înainte de toate, — din cauza timpului înaintat resomez de tot scurt ceace am de gând să spun — nu aș prob, ca conform proiectului prezent să rămână medicul și pe mai departe un organ opinant supus forului administrativ de prima instanță.

Eu consider ca medicul, ca persoană oficioasă trebuie să aibă drept de a dispune, iar organul administrativ poate avea numai drept de control și de executare. Dispozițiunea medicului trebuie să fie poruncă pentru toți cei ce-i privesc, și trebuie să ne îngrijim, ca poziția socială și subordinea medicului să nu fie nici umiltoare nici ofenzătoare pentru un om, care a absolvat o facultate superioară universitară. (Aprobări).

Fără îndoială proiectul de față arată și în privința asta un progres față cu legea din trecut. Dacă însă considerăm §ul 9, care prescrie cercul de competență al medicului, vom vedea acolo ce-i drept, o grămadă de definiții, că medicul prestează, dispune, se îngrijește, inspiciază, controlează, conlucrează, cu un cuvânt se cuprind aici toate cuvintele din dicționar cari înseamnă ceva funcționare, dar în viață se va prezenta lucrul cu totul altfel decât pe hârtie. Dacă medicul n'are puterea de a dispune, că atunci, când vine în comună, primarul și notarul comunal să fie obligați să-și îndeplinească ce zice dânsul, ci e silit să se întoarcă la locul său, eventual să facă raport înscris la oficiul protopretorial, până sosește de aci porunca napoi la comună, până atunci se nasc pagube enorme în privința stării sanitare nu numai în caz de epidemie, când de fapt trebuie executată dispozițiunea sa pe baza legii imediat, ci și atunci, când nu e vorba de epidemie, ci despre un caz excepțional neprevăzut în lege. (Va urma).

Din România.

Coloniile școlare. La primăria Capitalei se lucrează actualmente la alcătuirea unui nou regulament pentru coloniile școlare de vacanță.

Este vorba ca pe viitor coloniile școlare se fie mai bine și mai sistematice organizate.

Medicii școlari din Capitală vor fi însărcinați să se ducă în fiecare școală primară și să aleagă pe cei mai săraci și mai debili copii cari vor trebui trimiși în vilgiatură pe la stațiunile climatice din țară.

Din tabloul alcătuire de medicii școlari, primăria va face o selecție de 200 copii căși vor putea fi trimiși în vilgiatură.

În acest scop, primăria Capitalei va lansa un apel către caritatea publică, spre a veni în ajutorul acestei opere umanitare și va da câteva reprezentări în grădinele de vară.

Se știe că primăria dispune pentru acest scop numai de un fond de cinci mil lei, ceace este absolut insuficient pentru întreținerea celor 200 copii.

Pe lângă întreținere, este vorba ca copiii să li-se mai dea câte o păreche de ghete și o pelearină, spre a putea rezista intemperțiilor.

Pentru toate acestea, primăria are nevoie de vre-o 15.000 lei.

Nu ne îndoim că publicul Capitalei va da și anul acesta, ca de obicei, obolul său în folosul micilor desmoșteniți ai soartel.

Sărbători fericite!

Le dorim tuturor colaboratorilor, amicilor și abonaților noștri.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 13 Iunie n. 1908.

— Spre știre. Din cauza sftelor sărbători ale Rosaliilor, numărul proxm al ziarului nostru va apare numai Marți la orele obișnuite.

— La serbările din Nădlac P. S. Sa Episcopul I. I. Papp va plecà mâne dimineața, cu motorul accelerat. Il vor însoți P. C. Sa protosincelul R. R. Ciorogartu, protopopol V. Beleş, asesorul G. Popovici, arhidiaconul dr. I. Suciu, diaconul dr. G. Ciuhandu, Teodor Roxin și cetețul C. Lazar.

Examenele școlii civile de fete din loc. Pînă aceasta se aduce la cunoștința on. public, că examenle școlii civile diecesane de fete din Arad se vor ținea în ziua de 7/20 Iunie a. c. între orele 8—12 a. m.; iar în ziua următoarea între orele 5—6 p. m. va avea loc încheierea festivă a anului școlar. — *Directiunea.*

— **Trupă de operă italiană în Arad.** Aseară și-a început în teatrul de vară din Arad seria de 4 reprezentațiuni trupa de operă italiană de sub conducerea dlui Massini. S'a cântat »*Trubadurul*» de Verdi. Au cântat excelent toți. Sopranișta dșoara Piancentini în rolul Leonorei iar dșoara Govoni în rolul țigancei Azucena au fost admirabile. Baritonul Beletti de asemeni a plăcut mult, iar tenorul Guasco deși e un acrobat uriaș, a cântat cu destulă gingășie.

Deseară se va reprezenta »Carmen».

— **Memoria lui C. Porumbescu.** Ni-se cere să publicăm următoarele: »Adânc mișcată de mărețele manifestări făcute memoriei iubitului meu frate »Ciprian Porumbescu» cu ocazia comemorării a 25 ani a morții sale, viu a aduce mulțumiri pe calea cea mai întinsă societăților corale, care într'o unire au contribuit și au aranjat comemorarea în diferite locuri.

Mulțumesc în special societății »Ciprian Porumbescu» din Suceava sub al cărei patronaj s'a restaurat mormântul și cari cu toții s'au transportat la »Stupca» spre a asista la parastas.

Mulțumesc asemenea »Reunțiunii de cântări» din Lugoj și societății »Carmen» din București cari au fost primii inițiatori ai acestei serbări.

Mărioara L. Rafta n. Porumbescu.

— **Sport.** Mâne la orele 4 d. a. funcționarii dela postă din Arad vor aranja concurs de gimnastică pe terenul lor de sport, aproape de casarma husarilor. Preț de intrare nu este.

— **Di Herman Kirchner,** profesor la Conservatorul din București și măestrul corului societății Liedertafel, în urma propunerii Academiei regale de arte din Berlin a fost numit director al muzicii regale prusiane, de cătră ministerul de instrucție din Berlin.

În diploma ce i-s'a acordat se spune că dl prof. Kirchner i-s'a făcut această onoare din cauza însemnatelor și recunoscutelor sale merite muzicale.

Dl profesor și director de muzică Kirchner se bucură în toate cercurile muzicale din Germania de reputația unui componist de mare valoare.

— **»Luceafărul«** Nr. 11—12 ne-a sosit și are un cuprins pe cât de variat, pe atât de interesant. Numărul acesta, închinat cu pietate unui poet și artist dispărut prea de timpuriu, e o nouă dovadă a sentimentelor frumoase ce călăuzesc întotdeauna, pe cei ce se îngrijesc de apariția acestei eminente reviste: pe dl Goga, poetul „Luceafărului“, de noi toți admirat și pe dl Tăslăuanu, redactorul harnic.

Dela început și până la sfârșit, fiecare articol fiecare vers, fiecare scriere, fiecare povestire îți umple inima rând pe rând de duioșie, de mândrie: Ce frumos scrie de academiceanul nostru Andrei Bârsan despre poezia poporului, ce frumoase sunt versurile lui Goga, ce de mare interes schițele lui Vlad Delamarina cu reproducerea picturilor însoțite de articolul domnului Tăslăuanu și de scrisoarea înduioșitoare a Doamnei Barbu. Ce duioasă sunt versurile Mariei Cunțan, apoi romanele și articole de talentatul scriitor Sandu Aldea, de Zaharie Bârsan, poezii de Ardelean Eftimiu și de Cotruș un nou debut mult promițător. Excelentă e traducerea din B. Björnson și cronica bogată.

Felicităm din inimă pe tinerii directori ai acestei reviste, cea mai bună dela noi.

— **Necrolog.** Preotul *Corneliu Ghilezan* din Globurău, în letate de 37 de ani a reposat în 15/30 Mai cu pompa cuvenită unui preot, deplâns de jalnică sa soție radenii, cunoscuți și de întreaga comună bisericască, cari mult l-au iubit.

— **Eliza Dodă.** La 8 l. c. a murit în Caransebeș Eliza sora a neuitatului general Traian Doda în vârsta de peste 80 de ani.

Cum se vestește defuncta a îngrijit prin testament că o sumă de 16.000 cor. să fie destinată ca fundațiune, din a cărei venit un băiat ortodox român să fie crescut în vre-o școală militară.

— **O nouă tovărășie.** În Ibașfalău (Erzsébetváros) să pune în lucrare o nouă și prea frumoasă tovărășie românească, sub numirea »Mugurul«. Temeiul, pe care să ridică această tovărășie e bine chibzuit și-l vom arăta în numărul viitor al foii noastre.

Insufleșitul pornitor al acestei noi alcătuirii, dl dr. Alexandru Morariu, ne împărtășește, că deja până acum sunt înscriși la 1000 membrii.

Din informațiile ce le avem, tovărășia »Mugurul« are de ținută să fie leagănul unei organizații economice în ținutul acela, introducând poporul de-acolo în cultura rațională a pământului, a vitor, a vitelor etc.

— **În jurul Hunedoării,** statul face nouă cumpărări de băi de peatră de fer. Pentru exploatarea acestora se vor folosi aproape 10 milioane coroane. Prin lucrările mărite, populația de acolo ajunge la lucru.

x **Recomandăm** în atențiunea on. dame fabrica de corsete de sub firma Kaulich Etel din Budapesta V. Szervita-tér 5 szám, unde se fabrică cele mai bune corsete de tot felul, fazon modern pe lângă prețuri favorabile.

Cine se provoacă la ziarul nostru capătă catalogul de prețuri gratuit și porto franco.

x **În oficiile de poste** se observă cu mirare că a scăzut transportul giuvaericealelor din Segedin și Pécs. Cauza e, că aurării, argintării și prietării scumpe se pot procura mai favorabil la însuși fabricantul, după cel mai nou sistem englezesc, în rate. Catalogul bogat îl trimite cu cea mai mare plăcere, ba trimite cu plăcere din bijuteriile dorite spre alegere, fără să fie obligat a cumpăra: Sarga János, negustor de giuvaericeale, Cluj.

De aceea și noi facem pe toți atenți, ca să nu ocolească în caz de necesitate această firmă de încredere.

x **În orice familie** se poate procura cea mai mare bucurie prin gramofonele lui Tóth József, căci sunt cele mai perfecte dintre toate gramofonele. Plăcile de gramofone ale lui Tóth reproduc tonurile curat și au cel mai mare reper-toar. Facem pe toți atenți, cari își găsesc bucuria în gramofone, să nu se lase precumpăniți a-și cumpăra alte gramofone fără folos, ei să și-l procure în marea prăvălie alui Tóth József în Segedin Könyök utca.

x **Mulțumită.** Subscrisul vă rog să-mi trimiteți 10 sticle de picături de Svedia (Schwedische Tropfen) cu câte 1 cor., prin cari mi-s'a vindecat boala mea cronică, și vă rog totodată, deoarece aceste picături nu numai mie mi-a folosit, ci și altora, cărora i-le-am recomandat, să vă exprime cele mai adânci mulțumiri. Alois Burjo k. k. postenführer, Unter-Sucher. A se procura cu rambursă dela fabricant S. Mittelbach, farmacia și drogueria, Salvator, Zagrab.

x **Crema »Angyal«** e recunoscută de medici ca cel mai potrivit cosmetic pentru înfrumusețarea feței, tot așa săpun și pudră „Angyal“. Iar pentru părul încărunit îi redă culoarea naturală numai regeneratorul de păr american al drului Hyam.

Pentru a face mâna fină până acum e recunoscută ca cea mai bună „crema de lapte de trandafir“, care întrece toate cremele de mâni. Contra bătăturilor dureroase amintim alefia celebră de bătăturii „Anti klaviu“.

Toate aceste substanțe se găsesc numai la preparatorul dr. Vámosi és Füredi, parfumerie în Pécs.

x **Avis.** Principiul de comerț al unui negustor e ca să-și desfacă marfa nefolositoare prin devisa ca românul să cumpere la român coase iar sârbul la sârb. De aceea ne simțim îndatorați a face atenți pe toți, că cine dorește să împrăvească repede un lucru îndoit, cine nu vrea să se supere în decursul lucrului să cumpere numai *coasele celebre bur* dela firma de încredere Grauer Mihaly în Kőbánya unde s'au vândut deja la românii 93.000 de bucăți de coase bur.

Proiectul lui Andrássy.

— *Ședința dela 13 Iunie n. a Dietei.* —

— Prin telefon. —

Prezidează Návay.

Dupăce asupra proiectului de lege sanitar vorbesc Wekerle și Mezőffy, și se mai discută asupra asigurării fabricelor de stat și despre căile electrice,

referentul Vertán pronunță un discurs recomandând spre primire *proiectul lui Appony despre gratuitatea învățământului.*

M. Polyt vorbește contra cu admirabile argumente, arătând că prin acest proiect se țintește nimicirea unor drepturi câștigate. Noua lege nu va ajuta nimic culturii ci va produce zăpăceală și amărăciune.

Spunând, între altele, că *Ungaria nu este numai a ungarilor*, prezidentul l'a îndrumat la ordine.

Kossuthistul Szentkirályi susține proiectul de lege.

Sasul Schuller o combate.

Horti Lajos interpelează în chestia Dalmației care pretinde să fie anexată Ungariei.

Wekerle spune că va răspunde altădată.

Economie.

Urinarea cu sânge la vite.

Boala aceasta, care se ivește la vitele cornute și la cai, se produce sau prin vr'un morb al organelor de urinare, sau se ivește și fără a fi atăcate organele acestea. La vitele cornute cauza boalei poate să fie răceala sau nutrețul umed, apa prea rece, ori mănarea prea de timpuriu la pășune, sau parazitul numit Babesia bovis. Morbul este însoțit de fierbințeli, scursură și înțepenirea părților dela șolduri. Morbul se poate vindeca în curs de două săptămâni prin ținerea vitelor într'un grajd cald, prin frecarea lor, prin nutrețul uscat, prin materii cari strâng, ca piatra verde, albaunul (piatra acră), și prin tanin. Dacă morbul devine acut sau epidemic, vitele se și prăpădesc. Pentru a apăra vitele de boala aceasta,

trebuie să fim cu mare băgare de samă la schimbarea nutrețului, mai cu seamă primăvara, când începem a mână vitele la pășune și începem a le da nutreț verde.

La cai, morbul acesta e pricinuit mai cu samă prin răceala repentină. Dacă caii tineri, grei și bine ținuți, se scot din grajd dupăce au stat acolo mai multe zile, adeseori se întâmplă, că după jumătate sau două ore, partea lor de dindărăt se înțepenește, cad jos, nu se pot scula, pulsul și respirația e forțată, apoi la urinare se scurge o fluiditate întunecată brună. Boala aceasta peste vre-o 4 zile, ori se vindecă, când animalul după două săptămâni se și însănătoșează pe deplin, ori în a doua sau a patra zi se prăpădește.

Caii atăcați de boala aceasta să-i aducem cât de curând într'un grajd cald, să-i frecăm cu spirit cu camforă și să-i astrucăm. Când se pot mișca, să-i punem în picioare și să-i legăm de pod cu o chingă și să le slobozim sânge, sau să aplicăm cataplasme de Priessnitz.

După observările făcute în decurs de douăzeci și cinci de ani de un econom german din Mecklenburg, cauza principală a acestui morb este lipsa de apă, care numai astfel se poate delătura, dacă grijim, ca vitele și caii mănăți la pășune să afe todeauna apă proaspătă în măsura de lipsă.

După observările acestui econom, boala se ivește mai cu samă în astfel de pășuni, unde lipsește apa, cum sunt pășunile din ținuturile mlăștinoase, precum și pășunile sterpe din pădurile cu pin. Acelaș econom a mai observat, că morbul în anii ploioși nu s'a ivit în măsură așa de mare, ca și în anii secetoși, și că după câteva ploii torențiale, morbul nu numai că s'a mai potolit, ci a încetat cu totul.

Am aflat cu cale a atrage atențiunea cetitorilor noștri asupra acestor observații, fiind și noi de părerea, că lipsa de apă proaspătă poate da anză la mai multe morburii și între altele și la urinarea cu sânge a vitelor, care boală — deși în cele mai multe cazuri se poate vindeca, — totuși este foarte primejdiuoasă și poate prăpădi vitele noastre. (»Economia«).

Înlesniri pentru transportul plugurilor cu aburi și a celor aparținătoare lui. Ministrul reg. ung. de comerț, la dorința mai multor agronomi, pentru transportul plugurilor cu aburi și a celor aparținătoare lui, expedate la stațiuni din țară tot din stațiuni din țară și menite a se întrebuița numai pentru scopuri proprii și pe bunul propriu, a încuviințat o reducere însemnată (35%) a prețurilor fixate în tarifa. Înlesnirea aceasta a intrat în vigoare la 15-lea a lunii trecute și se va acorda până la revocare, dar cel puțin până la finea anului. La biletul de mesagerie este a se alătura atestatul autorităților administrative, în care se dovedește în mod legal, că expeditorul marfei este econom, că mașina expedită formează proprietatea lui și că se trimite pentru a se folosi pe bunul lui propriu.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 13 Iunie 1908.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Orâu pe Oct. 1908 (100 kg.)	21.70—21.72
Secară pe Oct.	18.08—18.10
Ovăș pe Oct.	15.42—15.44
Cucuruz pe Iulie 1908	13.32—13.34

INCHEEREA la 4 ORE :

Orâu pe Oct.	21.76—21.78
Secară pe Oct.	18.16—18.18
Ovăș pe Oct.	15.34—15.36
Cucuruz pe Iulie 1908	13.32—13.34

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul

Grâu	
De Tisa — — — —	22 K. 35—23 K. 95 fil.
Din comitatul Albei —	22 » 80—23 » 70 »
De Pesta — — — —	22 » 15—23 » 75 »
Bănățenesc — — — —	22 » 05—23 » 65 »
De Bacica — — — —	22 » 35—23 » 75 »
Săcară — — — —	20 » ——20 » 30 »
Orzul de nutreț, cvalit. I.	13 » 50—13 » 80 »
» de cvalitatea II.	13 » 10—13 » 50 »
Ovăș de » I.	15 » ——15 » 40 »
» » » II.	14 » 80—15 » — »
Cucuruz vechiu — — — —	» — — — — » — »
» nou — — — —	13 » 40—13 » 60 »

PARTEA LITERARĂ.

Z. Bârsan.

Și tu mă 'ntrebi de ce sunt trist
Și mi fură zările privirea
Când luna tremură pe culmi,
Și 'n giulgi de-argint plutește firea?

Te-ascult aevea, și nu știu
De porți în gând vre un chip de fată:
Mă 'ntrebi cum par'că n'at ți fost
Părtaș iubirii niciodată.

G. Tutoveanu.

Dr. Ioan Radovici.

În ziua de Paști ne-a sosit vestea sfârșitului tragic al drului Ion Radovici

Ne e greu să materializăm memoria scumpului nostru prietin prin niște cuvinte, căroră nu le-am putea insufla tot ce simțim... Și nu ne putem îngădui convenționalitatea rece a necrologelor banale.

Căci a trăit ca o încarnare curată a ideii, ca o nestinsă nizuință spre ideal.

Atât de tânăr încă, și deși nu i-a fost dat să pășească la înfăptuirea credințelor sale, el a știut să simbolizeze, în persoana lui, tot avântul idealist și generos al tineretului nostru.

Și a murit cum a trăit: mândru, eroic, nesupus chiar în fața destinului crud și gelos, cum spuneau cei vechi.

A voit par'că anume să ferească lăcașul trupesc al acestui mare suflet de materialitatea adesea jignitoare a înmormântării; să-l confunde într-o clipă în eternitatea impersonală a naturii fără să ne lase vre-o rămășiță materială a ființii sale; să rămână pentru noi în veci numai ca o amintire, neprihănită de vre-o legătură pămâneasă, a ideii pure, a credinții în ideal și a jertfirii de sine, — nematerializată măcar printr-o cruce mormântală...

Și astfel ne-a făcut pe toți să simțim mai viu, din tot adâncul inimei noastre, ceea ce niciodată nu moare:

Pentruca în clipele de indoială și de șovăire, această icoană, în curăția ei de eter, să ne dea tăria de a învinge necredința și desnădejdea...

Să dormi în pace?

O, nu!... În sbuciumarea eternă a mării, — ca și neastâmpărul acestei inimi nebiruite, — să se înalțe tot mai sus, spre cer valurile-i mărețe, nemărginite a mării să ne aducă pururea roua amintirii, ca o picătură din sufletul ce a fost odată legat de atomii de lut, mistuiți în nesfârșitul ei cuprins...

»Viața Românească«.

Bătrânul vagabond.

— De André Theuriot. —

L-am întâlnit întâ-oară, pe malurile Bievrei, într-una din mahalalele parisiene cari au un farmec așa de nebănuț, atât de intim și care îți-ar face impresia unei câmpii netede, când ar lipsi nesfârșitul murmur, găfăitul strădalnic al Parisului pe care îl auzi pe deasupra dealurilor din apropiere, ca fierberea unei enorme putine cu must. Într-una din serile de vară, întorcându-ne dela plimbare, ne așezarăm, unul din prietenii mei, soția lui și eu, în fața unei crâșme rustice care purta drept firmă: La Robinsonul Livezilor. În dreptul acesta, cum am spus, peisajul are caracterul de intimitate sătească care ar seduce pe un pictor. În dreapta și în stânga drumului, plantații de plopi de virginia își întind în depărtare ramurile lor încrețite de vânt, pe supt cari se întinde un covor nesfârșit de iarbă verde și deasă. Bievra, la poalele întinselor livezi cu pantă își rostogolește pe supt umbra mișcătoare a plopilor apa ei neagră, tăcută. Privirea e ca reînprospătată prin liniștea adâncă și prin felurimea verdețurilor: verdele albastru al arborilor, verdele deschis al livezilor, și în fund, în îndepărtata înfrumusețare a ramurilor, verdele cenușiu al aburilor suptiri cari se înalță din râu. Ești aproape acoperit de frunziș; numai într'un luminiș poți deosebi, într'o neguroasă nesiguranță, două ar-

curi ale apăductului. Arculeil care mărginește orizontul.

La câțiva pași dela masa la care stam servindu-ni-se vin de Madera, un bătrân sărac se așază pe malul apei. Adus din spate, el părea cu totul sfârșit și obosit, nu atât de drumul pe care îl făcuse cât de multele și nefericitele zile pe cari le purta în spatele lui bătrâne. Ghetele lui mari, pline de tină, rupte, scilciate, jalnic de tragice, păreau simbolul unei întregi vieți de nenorocire și de desnădejde. Pantaloni în sdrențe, iăsau să se vadă niște slabe picioare goale; vesta castanie închisă odinioară, acuma verzie pomană pe semne a unor oameni milostivi, era prea strâmtă pentru spatele noului stăpân; cheutorile nu ajungeau până la nasturi; cămașa se căsca pe dedesupt, sdrențită și murdară, descoperind un triunghi de piept pârșos. Supt o hădă pălărie de paie, fața senină și sbârcită a bătrânului, năpădită de o barbă albă stufoasă, era luminată de doi ochi încă vii, cu o ușoară notă de ironie. Ea avea o expresie înduioșătoare de oboseală resignată, dar nimic sălbatic și nici vrășmășesc.

Din întâmplare, băiatul care ne servia siumplu distras, un al patrulea păhar. Observându-și greșeala, voia să-l toarne înapoi, când soața noastră de drum îl opri de odată. Ea observase pe vagabond și inima ei bună se înduioșase:

— Nu, strigă ea, dă vinul cu un pesmete sarmului om de colo.

Băiatul se supuse și bătrânul, uimit, se ridică pe picioarele lui slabe. În loc să bea, el ne privia șovăitor. În sfârșit se apropie cu păharul în mână.

— Vă foarte mulțumesc, murmură cu o voce întreruptă; în sănătatea dumnevoastră, buna mea domnă și în sănătatea adunării.

Ciocni cu noi, apoi muie pesmetele în vin pe care îl înghiți.

Inveselit de acest vin tare alcoolizat, deveni vorbăreț și ne povesti viața sa.

Avea șaptezeci și cinci de ani și era grădinar de meserie. Până pela vârsta de șizeci de ani cam câștigase din ce să trăiască lucrând pentru pepinieriiștii d n împrejurimi. Dar de vre-o cincispre zece ani, reumatismul îi înodase picioarele, și nu mai putuse munci. Soția îi era moartă; copii, tot așa de nefericiți, ca și el, părăsiseră unul după altul țara; nici numai știa măcar unde sunt.

— Iacă, urmă el punânduși paharul gol pe masă, iacă în ce împrejurări, la bătrânețe, am rămas singur pe lume ca un orfan. Din când în când mai puteam să strâng de ici de colo și să-mi pun o bucăică de pâine în gură, dar astă-iarnă, s'a sfârșit! Picioarele n'au mai vrut să mă poarte... Atunci am reușit să fiu primit la depositul din Nanterre... Am petrecut acolo trei luni, dar, vedeți d-voastră, am avut acolo multe năcazuri... Toată drăguța de zi trebuia să car pietre cu roaba și mă hrăneam prost cu asta... Apoi, ce lume murdară! Nu vă puteți închipui!... Pe legea mea, când s'a făcut iară vreme bună, am ieșit d'acolo și m'am întors aici... Nenorocire și iară nenorocire, vroiam ca cel puțin să mor în culcușu meu, în mijlocul învățăturilor mele. Ajut lumea la săpat și la culcuș de fragi. Asta-mi dă pânea, și cât despre adăpost mă culc în bordeiul unui zarzavagiu, în câmp deschis. Acolo nu e ușă și patul e aspru... dar, cu toate astea trăesc în aier și sunt stăpân pe capul meu...

Excitația care deslegase la început limba bătrânului părea că se evaporează pe măsură ce vorbea; lumina care strălucea în ochii săi scădea mereu iar trăsăturile feței își reluară în sfârșit posomorita expresie de dobitoc de povară, deșălat.

Joubert, îmi pare, a zis: »Seara vieții își aduce cu ea lampa ei«. Căutând la bătrân, mă întrebam cu ironie dacă gândirea aceasta a prietenului lui Chateaubriand nu eră tot atât de greșită pe cât de ingenioasă. Într'adevăr Joubert, trăind în lumea închisă, și de petreceri, care se adună la doamna de Beaumont, se ocupă fără indoială mai mult de mediul acesta literar și aristocratic. El eră dintre delicatii pentru cari acest profanum vulgus nu e decât o cantitate neglijabilă, dealtfel, în calitate sa de rafinat el căută să-și aștearnă fie-

care din gândirile sale într'o imagine pitorească, și adesea, când găsiă imaginea, puțin se îngrijea să știe dacă gândirea eră dreaptă. După părerea mea, pentru trei pătrimi din omenire, seara vieții nu aduce decât o lampă afumată. Pentru bătrânul nostru vagabond, în deosebi, nici nu mai eră o lampă, ci un netrebnic muc, la a cărui nesigură lucire se îndrumă băjbăind spre noaptea apropiată.

Îi dădurăm câțiva bani, el ne dădu bună seara și se îndepărtă șontăcând. Târându-și picioarele lui durute cu gâtul cufundat între umeri, se îndreptă greoi spre câmp. Puțin câte puțin, silueta lui obosită se micșoră în fundul liniei de plopi, apoi se stinse în aburii cenușii cari se ridicau din Bievra...

Acum două săptămâni, într'o dimineață posomorâtă de Octombrie, ne întâlnirăm din nou în fața primăriei orașului. Toamna începea cu ploii vijelioase. Bătrânul era mai sfârșit mai, de plâns decât în zile de iarnă. Cu toate acestea, înfățișarea lui rămânea filosoficește resignată, trăsăturile feței păstrau o expresie de durere. Își întoarse spre mine ochii lui umezi și neliniștiți de căne pierdut:

— Sunt tot eu, murmură el domol; foamea, cum se zice, scoate pe lup din pădure; pe mine nu atât foamea cât frigul și ploaia m'au scos din coliba mea! Apa picură din acoperiș ca dintr'o umbrelă găurită; noaptea mă deștept mulat, nici mai mult nici mai puțin ca un burete. Și apoi, pe vremea asta nu mai e nimic de lucru în câmp. Mă jurasem cu toate astea că n'am să mai intru în păcătoasa aceia de casă din Nanterre; dar când îți-e stomachul gol, îți schimbi, fără să vrei părerile... Măcar de ași putea obține dela prefectură să fiu așezat la depositul din Villers-Catterets... Se zice că acolo-i mai bine... În sfârșit, puțin mi pasă unde voi primi ce mi se va da, ca măcar să pot muri la svântat!...

Dinții lui bătrâni îi dărdăiau în gură, trupul lui sdrențaros tremura; te cuprindea mila. I-am făgădiut să fac demersurile necesare pentru ca să-i se procure numai de cât un adăpost. Imi mulțămi.

— Vezi d-ta, adaogă el, n'ar trebui să întârzie prea mult. Fără de care o să mă găsească într'o bună dimineață înecat supt patul meu într'o baie... Ah! să fiu la svântat, să fiu la svântat, iacă tot ce cer!

Demersurile mele reușiră destul de repede și fui înștiințat că bătrânul trebuia să se înfățișeze în vreme de trei zile la Villers-Cotterets. În vreme aceasta timpul se întorse spre bine și un soare luminos râdea pe câmpuri. Trimisei garda câmpenească în căutarea omului meu și o însărcinai să-i dea foaia de drum cu ceva bani.

— S'a isprăvit domnule, îmi zise garda la în-apoiare, l-am pus în tren. L'am găsit cu ușa bordeiului încălzindu-se la soare... De i-ați fi văzut bordeiul!... Nu poate fi un coteț de porci care să nu fie mai bun de locuit. Acoperișul e găurit ca un ciur; apa se scurge pe pereți, și ploaia a prefăcut patul într'un terciu de paie și tină... Un adevărat gunoi ce!... Ei bine, domnule, crezi d-ta că bătrânul era cu totul amărât că trebuie să-și lase cotețul?... Un bun sfert de ceas, se învărti în jurul colibeii, suspinând; și când se hotări în sfârșit să-și ia tălpășița, pe cuvântul meu! plîngea, domnule, plîngea ca un copil!...

Romulus Cioflec.

Spre Nirvana.

..Zingăt de arme, nechezuri de roibi prin dumbravă..

»Tu vei întrece cu-aripele și șoimii din slavă,
»Nimeni o singură lacrimă nu-ți va mai cere,
»Suflete taci, că e cea mai din urmă durere!
»Painginișul țâsut peste aripa-ți moartă
»Spade l'au rupt — acum zboară cu vântul ce poartă
»Frunzele, zboară! Ici moartea e doamnă...
»'ngroapă-mă nemărginire a ceții de toamnă!...

Bucium de-aramă-și înalță strigarea în slavă,
Zingăt de arme, nechezuri de roibi prin dumbravă..

Cluj.

Nicolae Brătlanu.

Material pentru o Istorie culturală a românilor din diecesa Aradului.

— Acte și fragmente —

Toată lumea românească a luat cu plăcere la cunoștință laudabila hotărâre a Sinodului eparhial aradan de a eterniza prin un centenar comemorativ existența de una sută de ani a institutului nostru național din Arad.

Ca elev al acestui institut doresc și eu a contribui cu unele date până acum necunoscute drept material la scrierea acestui centenar comemorativ. Umblând prin diferite locuri, am aflat la un loc unde alții nu ușor puteau să ajungă la aceste documente, copiindu-le și transcriindu-le prin aceasta le dau publicității cât să poată de exact.

Încă prin anul 1892 fericitul de pie memorie dl Iosif Vulcan repositul redactor al »Familiei« dela Oradea-mare, descriind viața și operile lui Dimitrie Țichindeal (1755—1818) folosind ca material informativ pe lângă datele până atunci cunoscute și corespondența lui Dimitrie Țichindeal cu nemuritorul episcop al Oradiei-mari din Arhivul episcopiei de acolo.

Epistolele care le comunicăm mai la vale aflându-le rătăcite dar bine păstrate prin Lugoj, le transcriem cu litere latine de pe originalele cirlice și pe calea aceasta le punem la dispoziția publicității.

Aceste epistole lipsesc cu desăvârșire din comunicatele dlui I. Vulcan, unde își aveau locul lor cuvenit.

Sunt adresate de Dimitrie Țichindeal în momentele cele mai critice ce le avea să le suferă dela directorul local Sava Arsici al institutului pedagogic al Aradului-vechi. Adresate fiind Preasfințitului Episcop Samuil Vulcan, protectorul cel mai puternic al său, ca să intervină ca un bun român la locurile competente și să măntuiască de calamitățile sârbilor acest institut românesc, ca românii să aibe loc unde să-și cultive limba și naționalitatea lor.

Dacă nu se iveau printre români bărbați epocali precum eră Dimitrie Țichindeal, Moise Nicoră și protectorul lor Samuil Vulcan, episcopul Oradiei-mari, românii nu ajungeau nici când la succesele naționale eluptate cu succes de acești bărbați providențiali.

Sârbii ajunseră așa de amenințatori față de români încât și în bisericile și școlile cele mai curate românești, pe unde traiau mai compact românii nu permiteau în școlile și bisericile românești folosirea limbei românești. Dovadă mai puternică e că în biserică cea mai românească din Banat a Lugojului se cântă și se servia sârbește, iară dulcea noastră limbă românească eră izolată. Dacă se ivea vre-un român cu talente frumoase, acesta putea cerceta școlile numai atunci când se lăpădă de dulcea limbă română și de naționalitatea sa silindu-l să-și schimbe chiar și numele curat românesc în nume sârbesc cu terminațiune sârbească de »vici« ori »ov«.

Pe fiul cutăruit Atanasie îl făceau »Atanasievici«, pe fiul lui Martin din Jadani îl făcuseră »Martinovici«, pe fiul lui Lupul din Fabricul Timișoarei îl făcuseră »Lupulov«, care cu acest nume pocit făcuseră studii înalte și ajunse profesor la universitatea din Zara în Dalmația, exilat și depărtat de frații săi românași. Inscriptiile românești de pe la bisericile și mănăstirile românești se șterseră la porunca mai înaltă sârbească și se înlocuiră cu altele sârbești.

Dar să ne lăsăm de pomenirea acestor întâmplări triste pentru istoria culturii naționale și să reproducem aflatele acte și documente precum urmează mai la vale:

»Preasfințite Domnule Episcoape!

În anul 1813 Noemvrie s'au început școala preparandială românească în Arad în casele lui Sava Arsici, care se numește »Reekopf«, în aceste case am prelegiruit Noemvrie, Decemvrie, Ianuarie, Februarie 1812/13 și când se apropie examenul de 5 Luni Sava Arsici au luat alte case în arândă dela un neamț cu 300 fl. pe an unde îndată în Martie ne-am mutat, iară »Reekopf«, carele l făgăduise pe 15 luni gratis noauă de școală l-au dat crăcimă cu 600 fl. în arândă pe an; sosis examenul, sosis și Nestorovici, după săvârșirea examenului de mulți le-au dat, se află un George Popovici, care înțelegând că Sava Arsici numai pe 15 luni au dat noauă școala cășile sale, vine făgăduiește și dă în scris lui Nestorovici Declarația care o am trimis-o în care cediruește tractu

de sus pre 5 ani noauă gratis. Nestorovici se bucură primește Declarația și zice noauă mergeții și mulțumiți unui făcătoriu de bine acestuia adecă lui George Popovici, la carele apoi ducându-mă i am mulțumit ca astăzi, însă ca mâne s'au întors la Nestorovici toate altmintrelea. Că Sava Arsici cu vicleană și vulpească inimă, mai mult din patimă ca să capete nemeșiug, s'au sculat cu altă Declarație, care iarăși o am trimis-o, în care se făgăduiesce că va face școli noi și ce știu câte le mai mințiesce într'înșă, și Nestorovici și eu om serac de bani având nădejde că va mijloci lui Arsici Sava nemeșiugu, pentru care va pune ceva în pungă, lasă Declarația lui George Popovici și rămâne pe lângă a lui Arsici, chemându-ne iară pre noi toți adecă profesorii ne spune lucru de care eu și ceilalți mahnindu-ne au trebuit să rămânem pre voia lui Nestorovici în casele mici, scunde, puturoase dela neamțiu în arândă cu 300 fl. luate, în care toată vara cu destul năcaz am petrecut până în August al doilea examen. Cu începutul vacanței aduse în școală Sava Arsici, bușile, căzile și căzanul, și prin toată vacanția au stors miere de stup în școală, încălzind cuptorul cu foc așa cât tot dunstul s'au băgat în pereți și umezindu-i s'au făcut imputuți, scauniile pentru care am cerșit eu dela protopopi banii de s'au făcut toată făcația (au stat) afară în ploaie.

Sosis Noemvrie 1813 se adună mulțime de feciori la școală, care târziu pânăce s'au curățit mierea, s'au început, însă din zi în zi simții și eu și ceilalți profesori dorere în piept, care pricinuindu-ne tusă și slăbiciune trupească așa cât slăbind nu am mai putut prelegirui din destul, chemat-am doctorul varmeghii, care apoi au scriat lui Nestorovici aceasta sub A) așisderea noi nu am mai încetat în tot chipul a-l roga pre Nestorovici să primească casele lui George Popovici și să se lase de Sava Arsici că ie un celău, ba el îl laudă și zice să-l omenim ca și pre a-l nostru local director, pe cine face el local director, pe cine face el local director, care nu șcie nimica mai ales românește nu are nici un auctoritet, apoi director la institut, urită dobândă! Ce o fi, vai de noi românii mai pe urmă face, cum știu sârbii a ne întrebuintă pre noi loruși instrument de câștig! Sârbii pricinuesc pericunierea și a lor (preprandilor?) și a noastră!

Sărmanii preparanzi cu numărul preste 200 galbeni la față de putoarea carea o rabdă în școală, să văita că le este capul amețit și nu pot să învețe, suspină văzindu-și pericunierea sănătății lor, profesorii din zi în zi tot mai slabi, mai cu mare defect în piept cei puținei bani care-i câștigă abea le este pe apotecă, disgusturuiți de a propune în școlă ceva, numai cu d'asila, amarul nu să poate spune, întru luarea de seamă a școlei acestia de dunstul fiartei întrânsa mieri înfirituită.

Iară la Sânt-Andrei sârbii în casele cu una condignatie apoi preparanzi în rându de sus, lângă Dunăre la loc sănătos capătă ei 30 gratis de mâncare, plătește Convictu, care dela Români din Pesta și din Banat prin Directori iară dela Români s'au strâns, ba și aici la Arad unde e școala Preparanzii Românești încă s'au cerut și adunat bani dela Români pe seama convictului dela Sânt-Andreu!

Foarte bine ai face despre școala noastră de ar plăcea, la loc cuvincios a arată ce se face cu noi prin nebăgarea de seamă alui Nestorovici, care din patimă lucreasă.

Instantția e gata și va veni una prin un Express la Preasfinția Ta cât de curând, numai încă subscrierea Preoțimeii întârziată.

Al Preasfinției Tale în Aradul bătrân în 3 februar 1814.

Dimitrie Țichindeal.
Catech. școl. Preparand.

Vorbe de aur.

Sub acest titlu ziarul »Kronstädter Zeitung« din Brașov în foia din nrul 86 publică scrisoarea lui Mathias Claudius, curierul din Wandsbeck, care a trăit între anii 1740—1815, scrisoare adresată iubitului seu fiu, lăsându-i totodată și testamentul, din care folos să tragă toți părinții. Fiind vorbele de aur ale lui Claudius potrivite și pentru timpul de față, le dăm aci în traducerea, cetilă de prezidentul Vic. Tordășiauu în ședința literară, ținută la 30 Aprilie n. c. la »Reuniunea sodalilor români din Sibiu«. Iată-le:

»Iubite fiule!

Argint și aur nu am, dar tot ce am îți las ție drept moștenire. Incetul cu incetul se apropie timpul, ca să mă duc acolo, de unde nu mai este reântoarce. Eu nu te pot lua cu mine și trebuie să te las într'o lume, în care sfaturi bune nu sunt de prisos. Nu e tot aur ce sclipește, și eu am văzut iubite fiule câte o stea picând din cer și frângându-se băful pe care te razimi. Nu e nimic mare, ce nu este bun. Omul pe pământ nu este acasă. Nu e tot una, că mergi în stânga, ori în dreapta. Ține te de ce e mai bun, decât să faci rău. Nu ție lega inima de lucruri trecătoare. Rămâi credincios religiei părinților tăi. De mine să nu te temi mai mult ca de tine însuși.

În internul nostru residă (locuiește) judecătorul, care nu înșală, la a cărui voce să ținem mai mult, decât la aplausul lunei întregi. Propuneți, iubite fiule, să nu faci nimica împotriva acestei voci și înainte de a face sau a întreprinde ceva, să te bați pe frunte și să întrebi acest judecător de sfat. El la început vorbește încet și gângăvește, ca un copil nevinovat, dar dacă tu respectezi și cinstești nevinovăția lui, i-se desleagă limba și-ți vorbește princeput și la înțeles. Învață bucurios dela alții și unde se vorbește de înțelepciune, de fericirea omenească, de lumină, de libertate și virtute, ascultă cu băgare de seamă. De altfel nu crede îndată tot ce auzi, pentru că nu toți norii au apă. Mulți cred, că sunt în stăpânirea cutărui lucru, dacă numai pot vorbi despre el. Vorba e numai vorbă, și unde se vorbește mult și ușor, acolo să fi cu băgare de seamă.

Nu aștepta nimic dela alții și te ferește de locul unde-e sgomot. Nu acela e liber, care face ce vrea, ci acela, care poate voi aceea ce trebuie să facă. Înțelept nu e acela, care se ține de atare ci acela, care este conștiu de neștiința sa. Cugetă te adeseori asupra lucrurilor sfinte și fi sigur că numai folos vei avea. Să nu desprețuești nici o religie, de oarece nu poți ști, ce poate fi ascuns după icoana simplă. E ușor a desprețui, dar e mult mai bine a pricepe. Nu instrua pe nime până nu ești însuși instruit. Pentru dreptate te întrepune întotdeauna, dacă poți și suferi chiar și persecuție pentru ea. Fă binele totdeauna, fără să te cugeți la urmări. Să nu voiești decât câte un lucru deodată, dar acela îl voiești din inimă. Grijește trupul, dar nu așa, ca și cum el ar fi sufletul tău.

Fi supus stăpânirii și lasă pe alții să o critice. Fi cinstit față de ori și cine, dar nu te încredința în toți. Nu te amesteca în afaceri străine, dar de tale le isprăvește cu sânguință. Nu linguși pe nime și nu lasă să fi lingușit de nime. Cinstește pe tot omul după pozițiunea sa. Nu te îndată față de mine, dar fi prevenitor, ca și când le-ai fi la toți dator. Nu fi totdeauna marimimos, dar fi totdeauna drept. Nu încărungi pe nime, dar dacă servești dreptatea nu-ți face grije de părul cărunt. Ajută și dă bucuros dacă ai, dar nu închipui, că ești mai mult, iar dacă nu ai, be un pahar de apă rece și gândește că nu ești mai puțin.

Nu face neplăceri nici unei fete și gândește-te că și mama ta a fost fată. Nu spune tot ce îți însă să ști întotdeauna aceea ce spui. Nu te lega de cei mari. Nu șede cu ceice ocărăsc. Nu ție fariseu, ci pe omul blând îl cinstește și îl însuștește. Omul cu frica lui Dumnezeu în inimă, ca soarele, care luminează și încălzește fără să vorbească. Nu purta decât fapte bune în gândul tău, ajută pe mama ta și o cinstește până în trăi. Gândește-te în toată ziua la moarte și viață, dar fi întotdeauna cu voce bună. Nu te depărta din lumea aceasta, până nu ți-ai arătat dragostea creștinească față de obște.

Redactor responsabil provizor Sever Bocu
Editor proprietar George Nichin.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman, cu toate întocmirile moderne ale terapiilor fizice și dietetice, jumătate oră depărtare de Viena în regiune romantică și sănătoasă.

Posta și telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien)
Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție recepțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Martius Sturm

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.**SITUAȚIUNEA SUMARA**

1907. 26 Maiu.	ACTIV	1908. 17 Maiu.	24 Maiu.
113540498	{ 79945498 Reserva metalică Aur . . . 90938581	129009001	128792581
1547546	{ 33595000 „ Trate Aur . . . 37854000	1970578	1928975
89868750	Argint și diverse monete	76251285	72734344
10118500	Portofoliu Român și Străin	25473778	25387751
19487861	{ *) Impr. contra ef. publice . . . 8355300	11999699	11999699
11999840	{ „ „ „ „ In cont curent 17032451	15550233	15550233
15871054	Fonduri publice	3230621	3230621
3259121	Efectele fondului de rezervă	5943868	5947672
5875648	„ „ „ amortisarea imob. și material	689933	689982
640244	Imobili	733928	741643
782342	Mobilier și Mașini de Imprimerie	103618379	104835829
104867637	Cheltueli de Administrațiune	—	—
—	Deposite libere	101700	2876107
7915311	„ „ & provizoriu	25433215	26073745
22214544	Compturi curinți	400006218	400789182
407988896	Copmturi de valori	—	—
—		12000000	12000000
—		24850121	24850121
—		3664810	3664810
—		254464800	253965780
—		—	—
—		1408108	1472642
—		103618379	104835829
—		—	—
—		—	—
—		400006218	400789182
407988896		—	—

Scomptul 5% . *) Dobânda 5 1/2%

Nr. 108/1908.

Publicațiune de licitație.

Comunele Tilișca și Galeș dau în întreprindere pe calea licitațiunei publice minunde împreună cu oferte închise și tânăndă în 4 Iulie 1908 la 10 oare a. m. în localul oficiului pretorial din Seliște, clădirea alor 3 poduri de fer-beton cu prețul s'rigărei 22440 Cor. 32 fil. și depunerea unui vadiu de 10%.

Planurile, preliminariile și condițiile de licitație minuendă referitoare la aceste lucrări să pot privi în cancelariile respectivelor comune în oarele oficioase.

Primăriile comunale.**AVIZ!**

La însoțirea economică-comercială »**Mugurul**« din **Elisabetopol**, (Erzsébetváros) se caută ca **conducător un tinăr român** absolut de vre-o școală agronomică superioară.

Reflectanții sunt rugați ași comunica condițiunile.

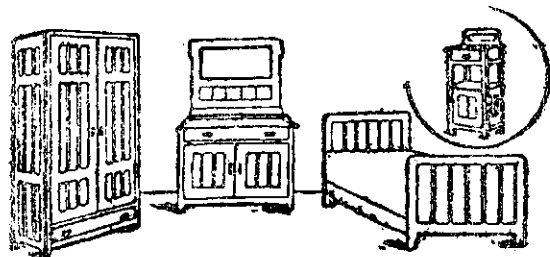
Anunț.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. public că în comuna Agriș se află de vânzare

VAR
calitate mai bună

cu preț moderat, cu vagon sau cu trăsură. Piatra de var se primește îndărăt în prețul varului. Cumpărătorii să se adreseze la

Romul Motorca, preot,
Agriș. u. p. Ternova.

Fabrică de mobile.

Cel mai ieftin isvor de a procura mobile e în **TIMIȘIORA**.

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru **mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc.**, dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru **biurouri de cancelarii și bolte**, pregătirea **meselor de biliard** după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

În așteptarea comandelor, rămân

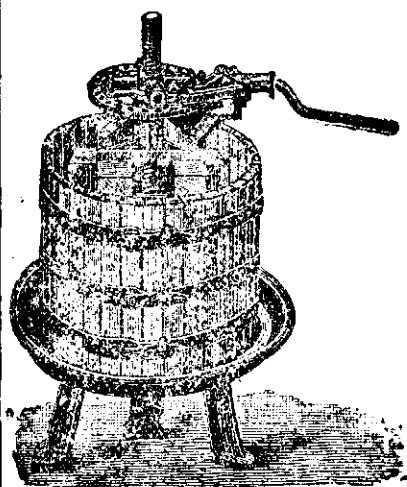
cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár
Győrfáros, 3 király-u. 6.

Oravicza
Pö-uteza.

1902. La expoz. agr. din Pozsony: I. med. de aur. — 1901 expoz. Timișoara, I. diplomă. 1906 expoz. din Oradea-mare I. premiu cu diplomă. 1902 expoziția de vinuri: Eger I. premiu medalie de aur și diplomă. **Prețurile cele mai ieftine.**

PRESSE DE VIN

Cele mai nouă și sistematice presse de vin »Kossuth«, »Kincsem«, »Hegyalja« și »Acelor 6s« pentru viticultura maghiară

Cele mai nouă **presse cu site duple** pentru presare mare.

Calitate superioară: mustul nu atinge niciodată părțile de fer! Manipulare simplă! Mari puteri dezvoltate! Tökölly-ul se va putea lua într-o bucată și deodată afară! Un om e suficient la manipulare.

Zdrobitoare de struguri și de boabe „**VILLÁM**“, cele mai nouă mașini centrifugale de boabe și zdrobit.

Catalog de prețuri gratis!

Szilágyi és Diskánt
fabrică de mașini în MISKOLCZ.

AVIZ.

În orașul Karczag, (comitatul Jász-Nagy-Kún-Szolnok) pe linia principală Szolnok-Nagyvárad, cu începutul anului școlastic curinte s'a deschis gimnaziu superior reformat (în anul școlastic curinte se va ține primul examen de maturitate); acest gimnaziu îl recomand călduros în atențiunea preastimaților părinți români, cari doresc pe anul școlastic viitor a-și duce băieții lor să-și poată însuși perfect limba maghiară.

Acest gimnaziu superior, pentru elevi români e mai favorabil decât alte gimnazii maghiare de pildă din: Debrecen, Kecskemét, Szarvas și altele, — din motivul, că aici avem biserică gr. or. unde elevii în Duminecile și sărbătorile prescrise de ministrul de culte pot asista la serviciul divin și pot

a să împărtăși în catechisare regulat, — iar în fine fiindcă în sf. biserică gr. or. de aici serviciile divine să celebrează în limba grecească, — astfel elevii gr. or. ori gr. cath. dela gimnaziul de aici își vor putea însuși într-o câtva și limba grecească, — ceea-ce le vor servi sigur de mare ajutor întru știudierea limbei grecească din gimnaziu.

Deci acei preastim. părinți, cari doresc ași înscrie băieții pe anul școlastic 1908/9 aici, sunt rugați a se adresa la subscrisul carele la dorință se va îngriji de locuință și vipt corâspunzător fie la vreun profesor fie la familii private.

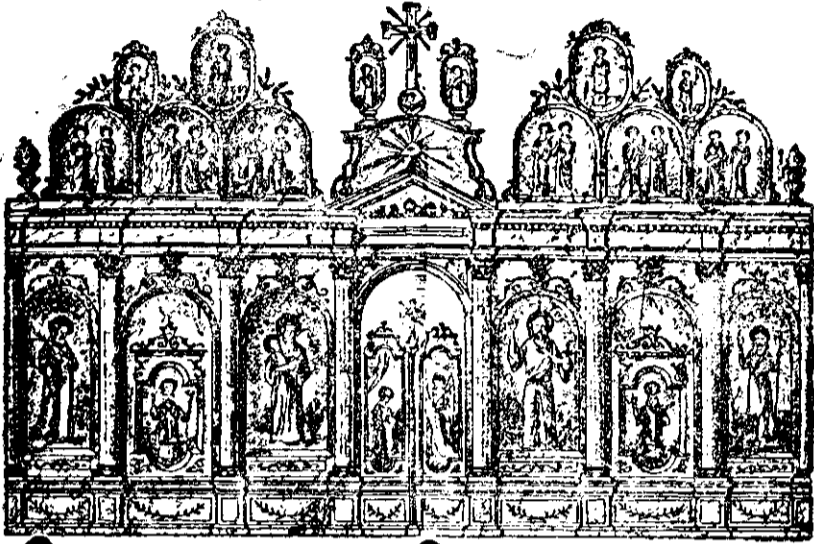
Karczag, 1 Iunie 1908.

Nicolae Popescu,
paroh gr. or.

SZABÓ SÁNDOR

SCULPOR, AURITOR ȘI MĂESTRU DE ALTARE
SZATMAR, BATHORY-U. 18.

Mă angajez se fac
altare noi, amvoane, morminte sfinte,

Statui sfinte din peatră, lemn sau incitație.
Renovarea lucrurilor vechi o primesc cu prețuri reduse.

Tablourile noi de altare le fac cu ajutorul pictorilor celebri. În atelierul meu am un depozit de decoruri gata de biserici și odăi.

Mai departe atrag atențiunea onor. preoți să viziteze atelierul meu unde am gata icoace în reliefuri, cari reprezintă stațiunile lui Hristos pe Golgota.

Desenuri și proiecte trimit gratuit. — Pentru a ușura negocierile mă duc pe che tuiele mele ori și unde. — Aurirea se face cu aur catalin.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spirtul Reuma

Incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

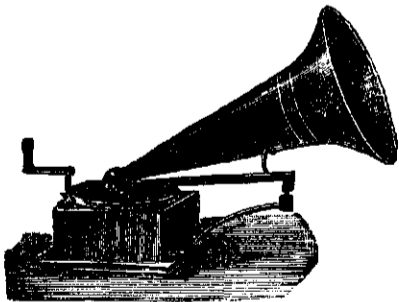
Nr. telefon 331.

Nu e permis să lipsească din nici o familie „GRAMOFONUL“,

care inveseleşte toată casa. Isvorul cel mai estin de al procură e la marele comerciant de mașini de vorbit pentru Ungaria și România

Toth József

SZEGED, Könyök utca 3 szám.

Se vinde cu condiții de plătire în rate. Pe lângă garanție.

Au sosit înregistrări noi românești, cântări și muzică cu orță naturală.

— Prețul curent se trimite gratuit. — Se caută contra vânzători!

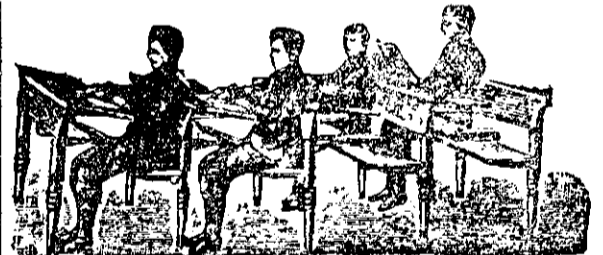
Correspondența se face în limba maghiară, germană și franceză.

Cu stimă: TOTH JÓZSEF.

Bănci

de școală

de diferite sisteme, mai ales se recomandă cele solide și ieftine, bănci de școală cu două locuri de șezut

Patent Pfarer I. Konnerth acestea au un pult tare, distanță minimală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca, prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte mărimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul de măsur al lui

Nagyszeben, Elisabetgasse 53.

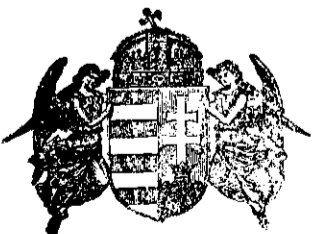
Wilhelm Connerth.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpsta în 1896.

Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alui

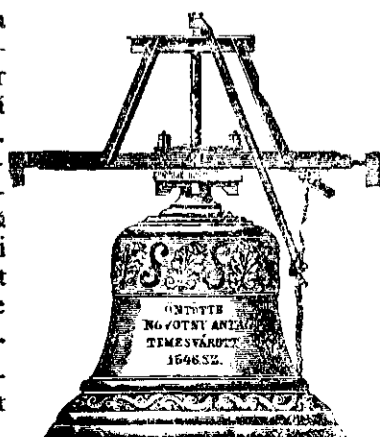
ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. -

TIMIȘOARA

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate de dânsul în te cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Preț-curantul ilustrat gratis.

Economisește multă
oboseală, timp și lemn

fiecare menageră care spală rufele cu

pravul de săpun

pentru spălat

arătat de mine, și rufele se fac curate și albe ca zăpada. La fiecare pachet e adăugat și un prospect.

Prețul unui pachet 24 fileri și 12 fileri.

Se găsește la

Stefan Knezevits, Temesvár

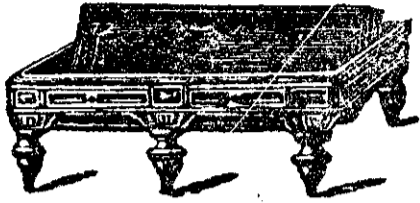
Fabrik, Hauptgasse 25, „Zur Salzmühle.“

Joan P. Popidan,

măsar de edificii, mobile și billiarde în Sibiu.

Se recomandă în atențiunea onor. public din loc și din provincie. Face tot felul de edificii și mobile de școlă, prăvăli și biurouri, montează cafenele și restaurante.

Mai ales atrag atenția on. proprietari de cafenele și și restaurante asupra atelierului meu de biliarde, unde le săvârșesc pe lângă prețurile cele mai moderate și garanție.

Prima fabrică de umbrele de ploaie și de soare, din Sibiu

RECOMANDĂ:

asortimentul bogat de umbrele de ploaie și de soare, fabricație proprie, dela execuția cea mai simplă până la cea mai complicată. Se primește asemenea umbrele de îmbrăcat din nou cu stoffe de calitate cea mai bună ce o are în depozit, cu prețuri favorabile. Solicită încrederea on. public:

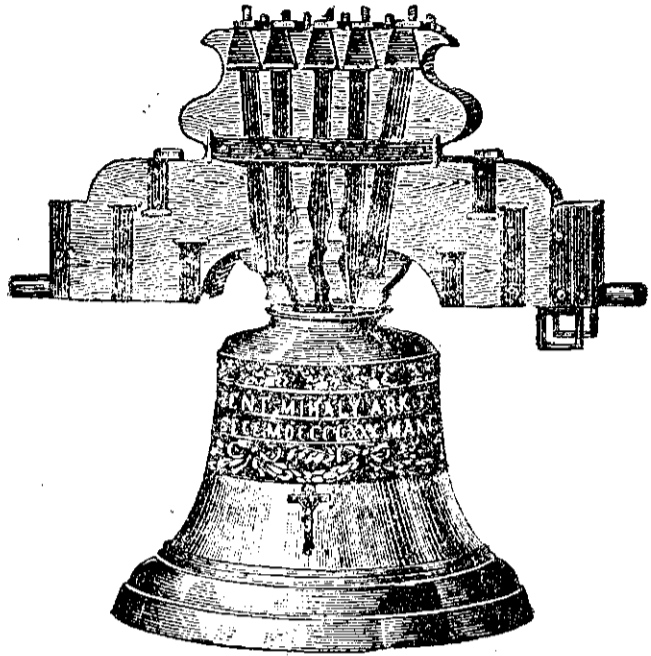

J. Oestreicher, fabricant de umbrele. - Sibiu, Grosserring 18.

MICHAIL MANCHEN

vărsătoriu de campane (clopote) de construcția cea mai nouă cu sul sucitor în Sighișoara (Schässburg-Segesvár)

:: : PIATA DE SUS NR. 168. :: :

Firma aceasta există dela anul 1822 și s-a bucură de un renume bun; să recomandă deci tuturor comunelor bisericesti pentru

a litera și repara clopote

de toată mărimea cu coroane de stejar ori fer legat; face și scaune de clopote din fer bătut pentru unul sau mai multe clopote cu prețurile cele mai convenabile. Comandele să efectueze și în depărtare. Clopote mai mici sunt totdeauna gata. — — — Solvirea prețului să primește și în rate.

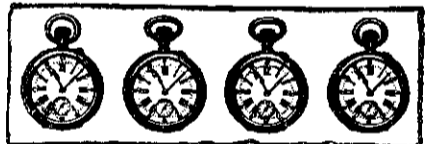
Kelemen Antal, fabricant de instrumente muzicale.

Nagy-Kikinda - strada Korona-herczeg nr. 7.

Magazin de tot felul de instrumente cu coarde, de alamă, harmonice, tambure și părți constiuante. Reparațiuni și acordări se săvârșesc punctual și cu prețuri favorabile. - - -

Unde să cumpere omul cele mai bune, mai ieftine și mai fine

oroloage, țvikeri, ochelari, lanțuri de oroloage din aur, argint și nichel pentru strapate.

Atelier mare de reparat ciasornice în mod favorabil și punctual, lucrările trimise din provincie se săvârșesc punctual și repecie.

Francisc Rill

SIBIU, str. Cisdădici Nr. 16.

HAINA PREOȚEȘTI.

Am onoare a aduce la cunoștința on. preoți, că mi-au sosit

stoffele negre de primăvară

și vară și le păstrez în magazin în mare asortiment. — Mă voiu sili ca și până acum să câștig încrederea și mulțumirea on. mei clienți.

Pentru comandele din provincie e de ajuns să se trimită o revereandă de model sau o haină; la dorință însă

mă duc pe cheltuiala proprie până la fața locului.

Primesc confecționarea și repararea odăjdilor bisericesti, cu prețuri moderate. Prăvălia: Lângă casina națională, casa Balog György. Szabadka. Vesselényi ut.

Hadnagy István, croitor de haine civile și preoțești.

HUBER JOZSEF

strungar.

BUDAPEST, Baross tér 47 sz.

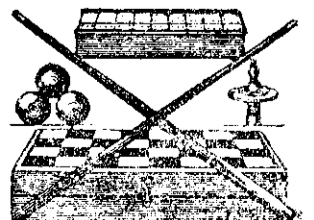
Bile de fildeș pentru biliard, cheinri, domino, șac, piele veritabilă franceză pentru cheiu, creță verde și vânăta pentru cheiu, tot felul de provisiuni pentru fumet, bile „LIGNUM SACTUM“, mare asortiment de pănuși de lemn de carpin și corin.

În magazin se află cheiuri folosite și bile de biliard.

Bile folosite se cumpără pe lângă prețuri bune și se schimbă.

Până cea mai fină de Kamgarn și Tuffel pentru masă de biliard se poate găsi ori și când în magazinul meu.

— MODELE GRATUIT. —

Magazin de pânză și
- pânzături de masă -

Principiu: puțin câștig, mare circulație!!!

Trusouri pentru mirese
- - albituri gata. - -

GEORGE JANCOVICI

lipscărie de articole de modă pentru dame și domni
ARAD, Forray utca Nr. 2/a

==== Se vind cupoane de pânză. ====

➡ Nouități în umbrele de mătăsă colorată și de dantelă. ➡

Prăvălia mea de mode pentru dame și domni

am asortat-o pentru sezonuri de vară corăspunzător ultimei mode.

Batisturi franțuzești, zefire, delainuri, grenalir și puplimuri, stofe de pânză colorate, picheturi.

Mare asortiment în stofe de spălat cu bordüre.

Cele mai noi stofe de foulard colorat și mătăsuri de spălat. Mătăsuri colorate și brodării, dantelele cele mai fine. Garnituri de șireturi. Panglici șine, mănuși de ată și de piele.

Gordoane elastice. Pânze de ață și de humbac, albitur de domni și de dame. Covoare, perdele, și altele. — Giorapi de copii împlețiți în penitenciar.

Cu stimă: **George Jancovici**

ARAD, str. Forray nr. 2.

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și din provincie precum și a colegilor mei că

am deschis o prăvălie

de parchete de hârtie tapete și utensilii de pictat

în fostul meu atelier de zugrav, tapetier și vâpsitor pe

József főherceg ut No. 7.

de unde se pot procură tot felul de mărfuri corăspunzătoare cerințelor timpului. — Tapetele de hârtie din țară și din străinătate, pensule, vâpseli de lac, olei contra prafului indispensabil în orice casă, precum și praf și tot felul de mărfuri ce aparțin acestei branșe, în mare asortiment. — Modele de zugrăvit în stilul cel mai modern. — Vâpseli de ulei fine, măcinate curate chimice pentru scopuri de meșteșug și economie. Vâpseala de smalțuit pentru interiorul obiectelor, vâpseală rezistentă tempestelor pentru vâpsit obiectele pe din afară, și pentru sobe.

Pe lângă această prăvălie îmi voi continuă și meșteșugul în măsură mai mare și mai extinsă, înmulțindu-mi personalul de lucru cu oameni specialiști.

Serviciu prompt și punctual așa în loc ca și-n provincie.

Glück József

Prăvălie de zugrăvit, tapet de hârtie și vâpseli.

BĂILE BUZIAȘ

stațiune de căi ferate, postă și telegraf.

Dela gara de nord din Pesta vagon accelerat direct. Sezonul dela 15 Mai—15 Septembrie.

Băi speciale pentru bolnavi de inimă pentru boale femești, la boale de beșică și rinichi, la boale de piatră și nisip, cataruri de intestine și de stomac. Contra anemiei, contra limfaticismului și contra rachitamului, contra slăbiciunii generale și contra boalelor de femei. Izvoare radioactive cu acid carbonic și sărate și izvoare fenginxuse cu acid carbonic. Prospect se trimite la dorință. **Direcțiunea băilor.**

PRODUSELE DE ACID CARBONIC

ale băilor Muschong-Buziaș.

— se exportă în afară de țară imediat în orice cantitate acid carbonic curat, natural — din izvoarele renumite ale băilor Buziaș.

Să nu se confunde cu apele produse în mod artificial, cari n'au conținut așa bogat de acid carbonic.

Serviciu prompt și conștientos!!

Adresa telegrafică: Muschong Buziasfürdő Interurban telefon 18 sz.

Frideric Hönig

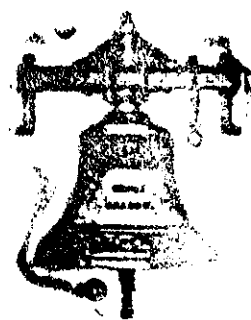
turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai multă ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot ține în funcțiune multă vreme. Recomandă apoi transformarea clopotelor rechi în corcană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor rechi, sau schimbarea lor cu clopotenouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

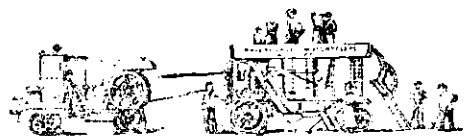

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Premiat cu primele 16 premii în anii 1902, 1903 și 1904.

Kállai Lajos fabricant de motoare.

BUDAPEST, VI. Gyár utca 28.

Motoarele lui de benzină și treerătoarele cu locomobil de benzină au fost distinse la toate expozițiile cu medalie de aur.

Fiecare în interesul propriu, dacă cere preț-curent și explicații despre aceste treerătoare cu motor de benzină recusesute în țară (fără de cele mai bune, precum și despre alte mașini agricole.

Fabrica de motoare a lui Kállai Lajos, în anul acesta a fost din nou decorată cu medalie de aur de stat.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

SZUBOTHA SÁNDOR

Medalia de aur Timișoara 1891.

pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti.

Intemeiat la 1883 Telefon pentru comit. și oraș 498.

Croitorul teolog. episcopesci din Cenad, liferantul Excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțimei cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, cruci statue sau altfel de adjusturi bisericesti

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea adjustărilor bisericesti.

Pentru liferările mele iau răspunderea

Servesc bucuros cu catalog ilustrat.

Se nu mai suferă nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégzesz).

E singura mângâiere pentru cei ce sufer de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Di învățător-director Z. Szöke Albert din Panczélcséh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață

P'am primit cu mulțămintă; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepirea gâtului și odată la durere da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce sufer.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de ei.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul **Spirit de gheață** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégzesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de gheață.

Atkár

Bander Gábor, mäsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțămintă, prin cari e laudat **spiritul de gheață.**

Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

HATVAN.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

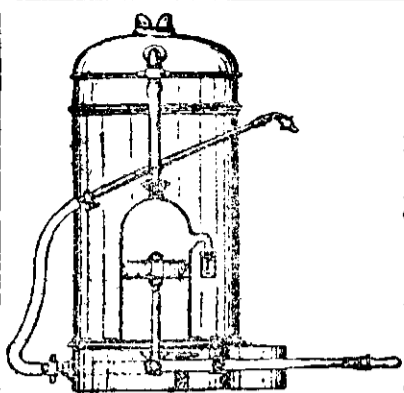
Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

Pe postă numai 3 sticle mari sau 9 sticle mici se poate trimite.

Să ne ferim de imitațiuni.

Nou! INDUSTRIE MAGHIARĂ! **Nou!**

Cele mai bune stropitoare de vii ale prezentului.

Succesul universal al unei
inventatiuni - maghiare!
Descoperrea lui LUGOSI FERENCZ.

A cutreierat deja lumea intreaga și
o folosesc cei mai renumiți propri-
etari de vii

Stropitoarea de vii

fiindcă e cea mai bună,
cea mai perfectă din timpul
prezent și se economisește mult timp și materie, nu
se strică, garanție pe 5 ani. Singurul fabricant:

Lugosi Ferencz în Gzezléd.

Negustorilor prețuri reduse.

Nou! Catalog de prețuri gratuit și porto franco. **Nou!**

TRISKA J.

Pianine — Cimbale — Piane
Harmonice

in prețul de fabrică se pot
căpăta și plătit în rate.

● Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în
loc sau în provincie o săvâr-
șește prompt.

Cel mai mare magazin
de pianine în Ardeal **TRISKA J.**
KOLOZSVAR
Sétatér-u. 10. (Casa propr.)

O păpușă pentru probă
numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătorul de păpuși de probă

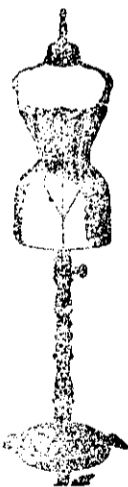
VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körut 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! ●●● Reparare de păpuși!

== Vânzare en gros și en detail. ==

Fondată în 1885.

Peterka Lajós

Fabrică de ciasornice de turn, angajată cu contract de ca pit. Budapesta.

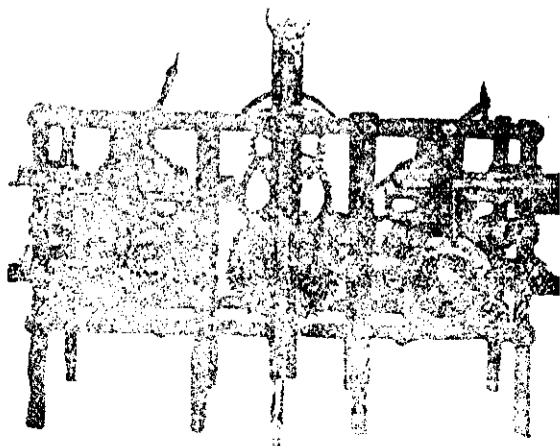
Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

Prăvălia:

V., strada Váczi nr. 57.

Face pe lângă prețuri mo-
derate și garanție de mai
mulți ani ciasornice de
turn — școli — castele
și casarme, primește de
asemenea și repararea lor.

Fiind chemat se duce
ori unde în persoană,
budget face gratuit și'l tri-
mitle porto-franco ori cui.

Ioan Radac

librar

Stefan Radonici

croitor.

Pregătitori de
obiecte necesare
la biserici în
Chichinda mare.

Pregătește

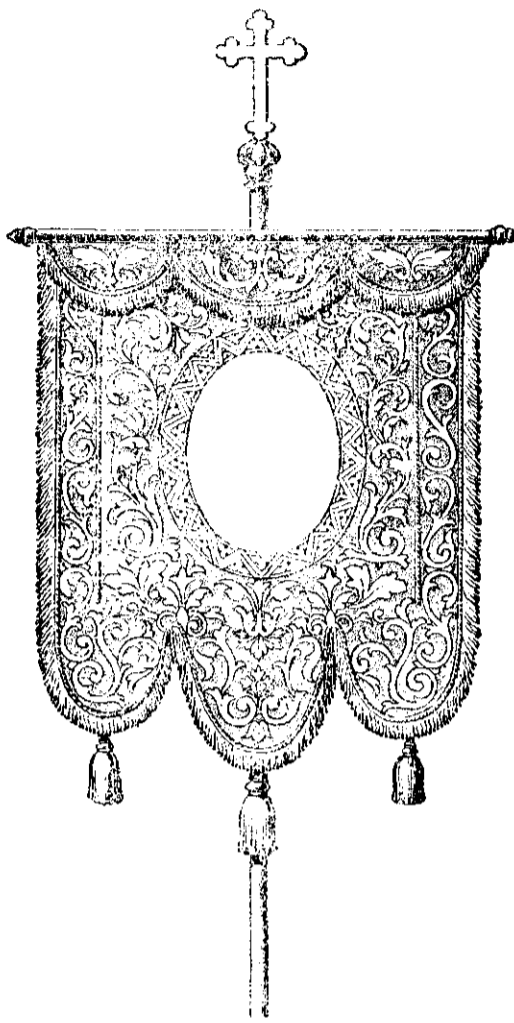
-reverenzi
și alte haine tre-
buincioase la de-
curgerea serviciu-
lui divin pentru
**preoți, dia-
coni și copii,**
cari poartă lumina-
rile, precum și
p r a p o r e.

Corespondențele
și banii sunt a se
trimite la adresa:

Radák János

Nagykikinda.

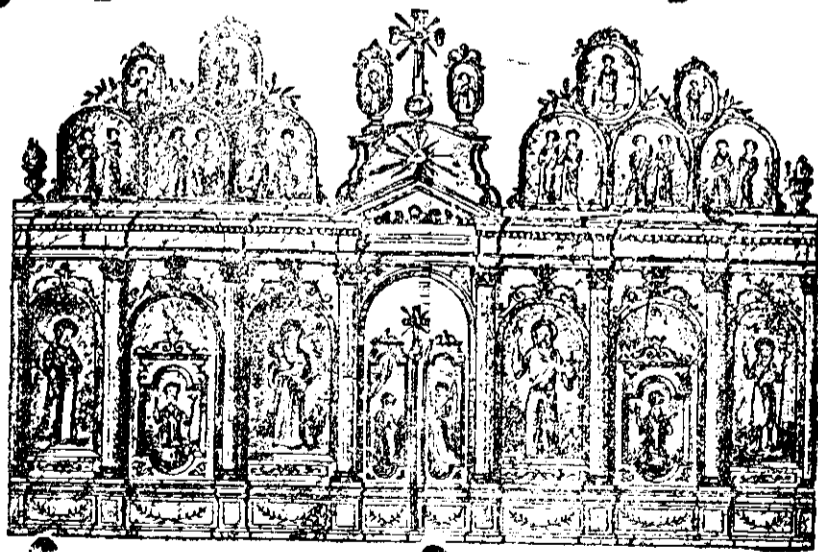
Nr. telefonului 84.

Kelemen Márton,

atelier de altare și statui de lemn.

Győr, strada Andrássy 19.

Lucrează altare în stil și străni, scaune
de cuminecat, cristelnițe, icoane în relief,
tronul Mariei, și tot felul de
● ● statui sfinte. ● ●

Plan și proiect de preț trimit cu
== plăcere. ==

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

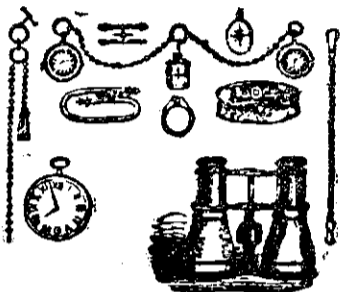
Arad, strada Weitzer János,
(Palatul Minorităților).

unde se află biciclete de toate felurile cu prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac punctual. — Mașini de cusut se află în magazin permanent. Condițiuni favorabile pentru plată în rate.

Gratis!

Gratis!

trimit oricui cine se adresează la mine, catalogul de pețuri care a apărut de curând despre

ciasornice

de prima calitate

și bijuterii, ciasornice

bine regulate remon-

toir cu 5 coroane 60

fl., un ciasornic de terzit perfect cu 2 cor. 90 fl.

Cadouri mari desărbătorii

Győző Brucker Nándor és Társa

măiestru de ciasornice.

Győr 75.

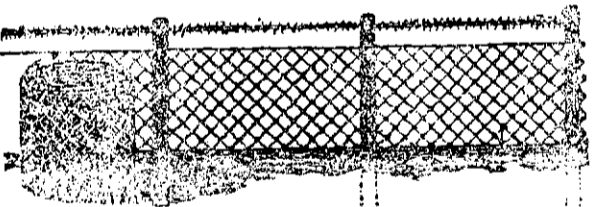
Sontag Marton

fabrică de somiere de sârmă, zifuri pentru trăsuri și de site

Kassa.

Str. Szerecsen Nr. 1.

Fac tot felul de grilaje de sârmă, dela cele mai simple până la cele mai împodobite. Fac rețele de sârmă pentru îngrădirea

curților de fazan, păduri, vii, grădini de poame, curți, parcuri și curți de gallțe,

ciururi de pământ și nisip

ștergătoare de picioare din sârmă

cu un cuvânt tot felul de obiecte de sârmă somierie elastice de sârmă și zifuri elastice de sârmă de oțel. Grilagiurile făcute după model sunt ieftine și întrec toate grilagiurile prin trainicie și practicitate.

Cel mai mare magazin și atelier de reparat biciclete și mașini de cusut din Arad.

Hammer Vilmos

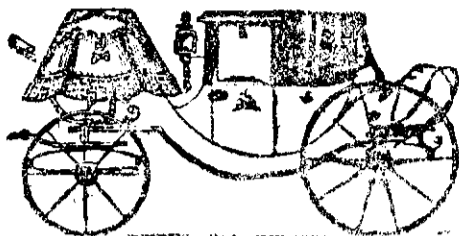
Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Pfaff și Singer. Mare asortiment și cel mai ieftin magazin de mașini de cusut **Minerva** cu roală și biciclete Puch și Premier precum și părți constituante de mașini, plăci de gramofone. — Ace de mașină de cusut veritabile englezești. Condiții de plată favorabile. Mare atelier special de reparaturi.

Mirko Ferencz

fabricant de trăsuri.

TEMESVÁR (Jozsefváros).

Fröbel ut 16.

Ține în depozit trăsuri noi și reparate. Primește orice lucru în branșa lui, așa d. e. lucrări de faur—rotar, șelar și vâpsitorie, cu prețuri eține.

NOXIN

cea mai bună cremă de ghețe

cu cheia patentată

Se poate căpa a în toate prăvăliile mai bune

The „Noxin“ Co.

Londra:

E. C. 57 Chisvell Street.

Paris:

125 Rue Montmartre.

Viena: XVIII/1

Willy Weingärtner

Semper Strasse 13

Telefon 22149.

Budapesta:

Brüder Hochinger.

DISTINS CU PRIMA DIPLOMĂ.

Szikszy József

fabricant de instrumente muzicale

Nagyvárad, Nagy Sándor u. 1. (Fő-utca sarok.)

Recomandă

VIOLINELE

fabricație proprie,

precum și alte instrumente, așa

instrumente de suflare

din lemn și alamă,

harmonice, flașnetă, fluere,

ocarine, citere, cimbale.

Tot așa primește repararea a tot felul de instrumente cu prețuri ieftine și

lucrate artistice.

Repararea de orgă mare și harmonium.

Sa fondat în anul 1868.

JOAN BALINT următorul lui SILBERMANN J.

comerciant și măiestru de căciuli, precum și institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrássy-ut nr. 7, lângă frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundent ajustat cu tot felul de fabricante proprii de piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și feștite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pânură Kriemer.

Mare magazin în tot felul de modă nouă de pălării pentru bărbați și copii. mai departe am piei veritabile din țară și străinătate, precum perziane KRIEMER, fărbiute de Lipsca, precum și de miel alb.

În institutul meu de plissé se primește tot felul de haine pentru plissé, din loc și provincă.

— **Prețuri moderate, serviciu prompt!** —
desfacere în mic și mare. — Comandele din provincă se execută prompt și repede.

Mijlocul cel mai bun de înfrumșețare din lume!

CREMA de față REGINA

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumșețare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

CREMA REGINA carată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. UN BORGAN 1 coroană 40 fileri.

PUDRA REGINA se recomandă ca cea maibună dintre pudrele până acum cunoscute. Se vind în colorare albă, roză și cremă. O ȘCATULĂ 1 coroană 40 fileri,

SAPUNUL CREMA REGINA e sapunul cel mai de toaletă pentru înfrumșețarea feței. O BUCATĂ 70 fileri.

De vândut în laboratorul chemical al lui **Temesváry József**

.. apotecar ..

Szeged, Petöfi Sugár-ut

și la Török József, apotecar, Budapest, Király-u.

Înștiințare.

Am onoare

a aduce la

cunoștința

on public și

on. clientele,

că m'am în-

tors din ca-

pitală unde

am urmat la

tehnologia

de stat

cursul de

pantofar,

însușindu-mi multă praxă, voi conduce și mai departe societatea noastră. — Solicitând părtinirea și mai departe a on. public și on. clienți, pentru ca să am ocazie de a vedea despre praxa ce mi am câștigat.

Rămân cu distinsă stimă:

Iustin Olar

măiestru specialist cu diplomă și conducătorul pantofarilor din Arad.

LISKAI JÁNOS

turnătorie de obiecte de bronz, aluminium, aramă,
argint și firme.

K o l o z s v á r , Honvéd u. 36.

Pe lângă prețuri estine se fabrică numere de uși, inscripții de uși, table pentru medici și avocați, execuția cea mai frumoasă.

Mai departe se fac embleme turnate și garnituri de morminte, galvanoplastice și clișeuri după fotografiile sau desene.

Comande din provincie se execută prompt și exact!

Müller György

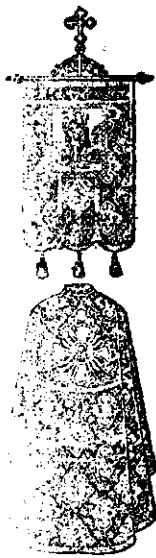
prăvălie de prapuri, odăjdii și obiecte bisericesti

Temesvár-Józsefváros, Uri-utca nr. 16

recomandă magazinul său bogat de odăjdii bisericesti, acoperiminte pentru altar și obiecte pentru biserici de ritul ortodox. Tot felul de steaguri bisericesti, articoli de aramă și lemn precum icoane sfinte.

Cruci din tinichea pentru câmpuri, obiecte pentru împodobirea bisericilor în execuție frumoasă și după stil.

Provocându-mă la experiența câștigată pot să asigur onorata preoțime, că voi putea satisface pretensiunilor celor mai gingașe.

TELEFON Nr. 87.

Schaefer Richard Géza

Iscătuș de edificii, canale și apaducte

Arad, Strada Batthyányi Nro. 17.

Pregătește din fier bine bătut: grillage la fluvii,
— — trepte, balcoane, și pentru bănci. — —

Primește spre efectuare ori-ce forme de fer, acoperișuri și rame de ferestri, întărind prin fer ferestri și uși. Construcție de apaducte, eșitoare fără miros, pisoare, lavortoare, scăzi în orice formă și mărime. Aduce și face fântâni cu tragere spre orice scop. Atelier expert. Mare magazin de tuburi de piatră smălțuită.

TELEFON Nr. 87.

Zintl János

— atelier de pictură de sticlă —
B U D A P E S T A IV. Ülői ut 79

Imi iau îndrăzneala a atrage atențiunea on. public asupra atelierului meu de pictură de sticlă.

Ca specialist fac giamuri de biserici, pictură de lux — pe sticlă pentru saloane, verande și sufragerii. —

Mai departe plumbuit de artă, gravuri pe sticlă și rame de aramă precum și alte obiecte în bransa aceasta.

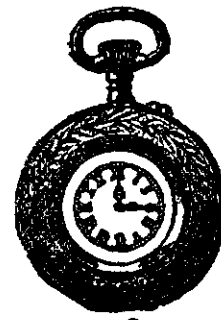
Prăvălie nouă!

Prăvălie nouă!

Mare prăvălie de ciasornice și bijuterii în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am deschis în Arad, colț cu strada Forray și Rákoczy (lângă împletitoarea de ciorapi Szállassy) corespunzător pretensiilor de azi.

o prăvălie de ciasornice și bijuterii

unde primesc tot felul de reparaturi de ciasornice cu garanție pe 3 ani. Țin în depozit tot felul de ciasornice de buzunar, de perete și pendule precum și obiecte de aur și argint, execuția cea mai fină. Primesc bilete de amanet și rupturi de — — aurar, prețuri mari, sau le schimb. — —

Solicit părtinirea on. public, cu dinstinsă stimă:
HIRSCH JENŐ, ceas. și aurar.

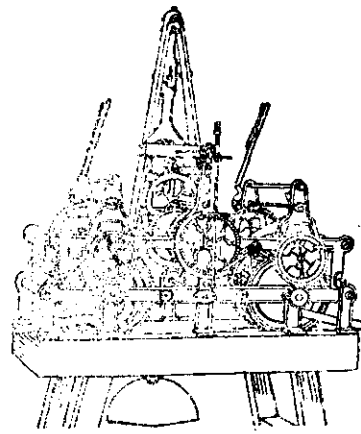
Iosif Grábner, Szombathely

Fabrică

Ciasornice de turn,

cari se trag tot la 8 zile, pentru biserici, case comunale, castele și școli; cu mecanismul cel mai bun și mai nou și execuție solidă. Pentru preoți și episcopii se dau și cu plățirea în rate.

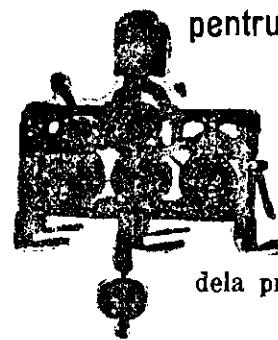
Trimit budget și primesc repararea ciasornicelor de turn.

Ceasornice de turn

pentru palate, case comunale, fabrici, locuințe private

regulează și aranjază mai favorabil,

MÜLLER JÁNOS

succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage

BUDAPESTA,

VII., Csömöri-ut 50. (casa proprie).

Cataloge și specificări de prețuri trimite gratis și franco.

Sárga János

:: argintar și pregătitori de obiecte artistice ::

Kolozsvárt Mátyás király-tér 12—13.

Telefon nr. 354.

Telefon nr. 354.

Mari deposit în obiecte de biserică, obiecte de argint ciasornice. Bijuterii specialități engleze și franceze s. a.

Plătire în rate favorabile.

Catalog ilustrat de prețuri gratuit și porto franco.

Mașini de cusut, biciclete, motoare, mașini de scris, mașini agricole și gramofone, la

FALK IMRE

se pot procura cu plătire în rate

Mare atelier mechanic de reparaturi.

Montare de sonerii electrice și reparare. Atelier de reparat mașini de scris și decusut, biciclete și motoară.

Cu stimă: **Andrei Falk, Kolozsvar, și n. str. Deák Ferencz nr. 30.**

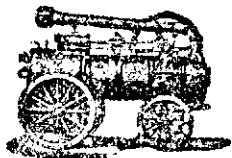
Szatmáry Mihály

MESTER DE CAZANE

Szeged, strada Pille nr. 25.

Intreprindere atât în loc cât și în provincie tot felul de reparări de cazane, mașini și locomobile la moare de aburi și fabricii de șpirț. Aceste le efectuește cu prețuri favorabile și pe lângă garanție.

La chemare prin scris, vin în persoană ori și unde.

Szeszák F. és Fia

fabrică de trăsuri aranjate cu electricitate Kolozsvar, Malom-u. 12.

Mare magazin de trăsuri, care îndeplătește — ori-ce pretenții; atelier de reparare. —

Fabrică de calese asortată cu toate mașinile moderne tehnice.

În Cluj și jur e unca fabrică, în care se pregătește fiecare parte a trăsuri: fabricăm roate, facem lucruri de fierar, pielar și de lustruit sub conducerea mea personală, cu prețurile cele mai moderate. — Ținta noastră principală e: lucrare bună și solidă, dar ieftină. — Serviciu prompt. — Răspundem imediat comandelor din provincie. — Recomandăm diversele părți de trăsuri, care se vând; așa numitele „mântuitoare de noroi” cu șezutul închis bine. Fondat în 1870. — Prețuri gratis

Recomandat de ministerul de culte și instrucți
— Multe recunoștințe —

ZWÖRNER B.

PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

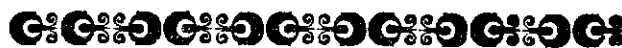
KOLOZSVAR, Rozsa-u. 7 sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întâmple prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotesc numai cheltuielile mele. —

Preparație îngrijită, artistică, în formă — naturală, lucru trainic, prețuri — moderate! —

* * *

100 exemplare de corecțiuni (propise) pe hârtie calitatea cea mai bună 90 fileri porto pentru 100 exemplare 30 fil. pachet de 5 kg. (până la 600 bucăți, 72 fileri; dacă banii se trimit înainte; legarea corecțiilor «Haladás» (de înaintare) cu porto eu tot 1 cor. 40 fil. la librăria **INGUSZ I. și fiul, Arad.**

Fondat la anul 1892.

KAULICH ETEL

BUDAPEST numai IV., Szervita-tér 5, félem.

demultiori decorat, cel mai vechi și mai plăcut

atelier de corsete

în care se confecționează corsete reform nevătmător sănătății, în față drept, stomacul îl lasă liber, toașa și susținoarea de piept, stringătoarea de foale și de șolduri, susținoare de spate, precum și corsete ortopedice după moda irecentă și solidă pe lângă prețurile

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru luarea măsurii așa în loc ca și în provincie se trimit gratuit cu porto franco.

Celce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, în Ujvidék, CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu prețuri cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

EISELE JANOS, Arad.

Depozit de articole de Norinberg, articole de podoabă, modă de bărbați.

— PENTRU SEZONUL DE PRIMĂVARĂ, PREȚURILE CELE MAI IEFTINE. —

Au sosit cordoane de femei, copii și fete, moda cea mai nouă, pălării pentru bărbați și copii, albituri, cravate, manjete, gulere, asortiment bogat.

Mince (lopde), jucării de copii, ouă de Paști, stropitori de calitate cea mai bună, prețuri ieftine. Probați numai odată și vă veți convinge.

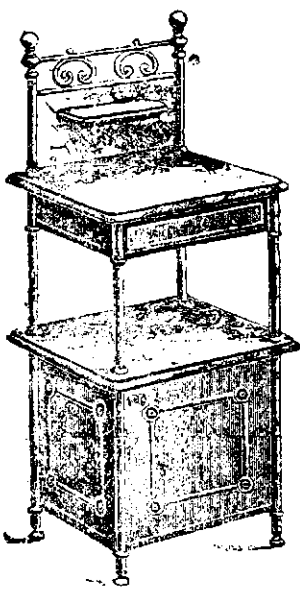
Gramofonele cele mai bune și plăci se pot cumpăra cu scăzământ la prețuri.

— O cumpărare de probă va convinge pe orișicine despre asta. —

Rog binevoitoarea atenție:

Eisele János.

„LA PAPAGALUL VERDE” vis-à-vis cu statua sf. treim.

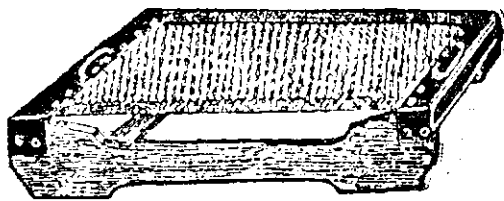
∴ TUNCZKY GYULA ∴

Prima fabrică de mobile de fier și aramă, de somiere de sîrmă și trăsuri de copiii din Ungaria de Sud.

TEMESVÁR - Jozsefváros, Hunyadi utca 48.

Își recomandă mobilele de fier și de aramă, somiere de oțel pentru paturi după măsură, fabricație proprie.

Primește aranjamentul hotelurilor, internatelor și spitalelor, face paviloane de fier după măsură. Catalog de prețuri gratuit și franco.

Primul salon de corsete în Sibiu
Premiat. Premiat.

Recomandă tot felul de corsete fine și elegante după măsură

• Deposit bine asortat

În 40 de feluri de corsete (și tot felul de articole de felul acesta) fașon particular totdeauna în rezervă.

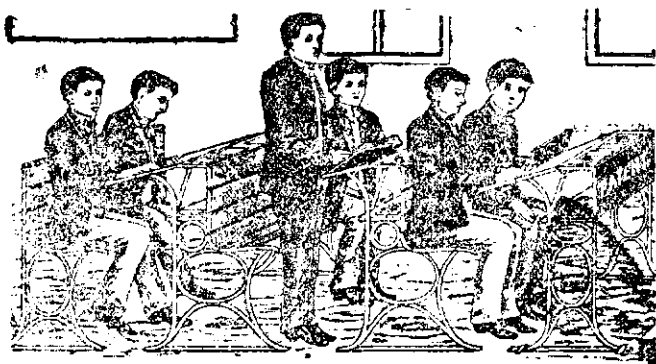
Cu stimă.

J. Oschanitzky.

Bretterpromenade Palast
Habermann.

Fașon bun.

Prețuri reale.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă

și cele mai practice

bănci higie-

nice de școală

și mobilarea locuințelor, hotelurilor, spitalelor și

a școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

—Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.—

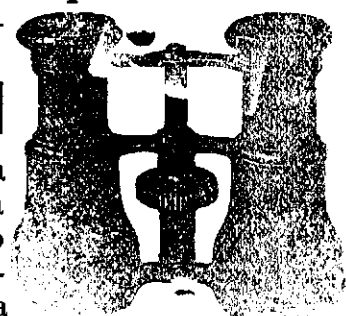
Ucelle de fotografat, gramofone etc. etc. și vinut cu prețurile originale de fabrică.

≡ Vederea cea mai puternică ≡

se poate avea numai cu ajutorul

sticlei de cristal

ciselată foarte fin și probată ca perfectă, care se poate cumpăra în cadre deosebite și după o cercetare conștientioasă cu prețurile cele mai ieftine la firma

≡ **HAHN TESTVÉREK** ≡

Telefon 149.

IN LUGOJ.

Telefon 149.

Comandele cu posta se efectuează precis și prompt.

Cataloge de gramofon gratis și franco.

Fabrica maghiară de

➔ **MATERIAL DE PAIE** ➔

SOCIETATE PE ACȚII

≡ **IN ARAD** ≡

cumpără

paie bune curate de grâu

cu preț potrivit. — Tot acolo se capătă gunoiu și șelac de cărbuni.

CORNEL N. DEMETER farmacist în Szászváros.

Peronospin pentru stropirea viei contra peronosporei e mai bun și mai ieftin și manipularea cu mult mai simplă, ca piatra vântată. Un pachet de 100 litre apă costă 60 fil. Pravul acesta să folosește și la stropirea pomilor. La comandă de 10 pachete să trimit francate. Revanzătorii capătă rabat corăspunzător.

Preparate cosmetice.

Cream de benzoe mygdale. Creamul de benzoe mygdale servește pentru conservarea, înfrumșetarea și albirea mânilor și feței, dând totodată și o fineță deosebită. Delătorează tot felul de necurătenii de pe mână și față, — precum: pete, bubite, zgrăbănțe, pisteni (mitesser), precum netezește și zbirciturile. Conținutul creamului acestuia e nestricăcios pentru față și mâni. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale. Săpun excelent pentru toilette. E preparat din ingredientii foarte fine, și din miroșuri plăcute de flori. Albește și netezește pielea. Se recomandă a se folosi împreună și săpunul de benzoe mygdale. Prețul 70 fileri.

Poudre Veturien. Acopere foarte bine, încât nici nu să observă că fața este pudrată. Intrebuințată pudra cu creamul de benzoe mygdale, scutește de urmările neplăcute, ce altcum ar cauza vântul, răceala și razele soarelui. In culoare albă, roză și galbină. Prețul 1 cor.

Veturien Parfem. Vera-violetta, cel mai fin parfem de violele, lăcrămioare și scumpie (iorgovan) și Joekey Club. Pr. 160 fil. — „Ideal“, cel mai nou parfem, 2 cor.

Apa de gură „Gremsier“ (Albă sau roșie.) Prin întrebuințarea apei acesteia nu devin dinții găunoși, — și delătorează durerea dinților, precum să și interese dinții și gingiile. Prin întrebuințarea apei acesteia, să delătorează mirosul neplăcut și greu din gură. Prin întrebuințarea apei acesteia cu pravul de dinți „Gremsier“ devin dinții foarte frumoși, albi. Prețul 80 fileri.

Pravul de dinți „Gremsier“ Prin întrebuințarea pravului acestuia devin dinții frumoși și albi. Prețul 70 fil.

Perii de dinți, fine. Alegere mare, în diferite prețuri. **Esență de China.** Contra căderii părului cu rezultat foarte bun. Prețul 140 fil. **China tannopomada.** Pentru creșterea părului. Prețul 70 fileri. **Oleu de nucă.** Estract de nuca oleica, pentru conservarea părului. 1 sticlă 80 fileri.

Diferite miroșuri de parfemuri franceze de prima calitate — să capătă după măsură. — Săpunul de benzoe mygdale e cel mai bun în întrebuințare. Săpunuri foarte fine — și deosebit plăent miroșitoare, se capătă în diferite prețuri.

Prav contra opăritului și urmărilor neplăcute la copii. Prețul 50 fileri. **Prav contra asudatului** Prețul 50 fileri.

Prav pentru insecte. 20, 40 fil. și 1 cor.

Instrucțiuni pentru prepararea rumului, dif. liqueuri și alte băuturi.

Syrup de zmeură! Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil. Un cernjen postal de 4½ kg. franco trimis 6 cor. 50 fil.

Adresa să fie precisă și legibilă! Numele întreg, comuna, nr. casei, posta ult. și comit.

Dubiniewicz Oszkár

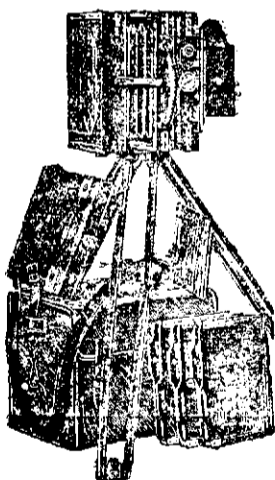
comerciant de articole medicale, chemice și parfumuri.

Cluj, (Kolozsvar) Deak-Ferenc u. 8.

Mare magazin de mașini de fotografiat și tot ce se ține de ele.

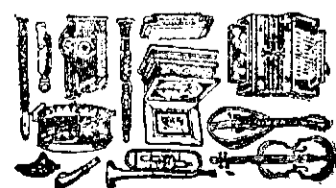
Obiecte de lemn pentru pirogravură și kerbschnitt.

Aparat de pirogravat și tot ce se ține de el.

GEORG DÉCSI

măiestru de instrumente muzicale
SIBIU, str. Ocnei Nr. 10.

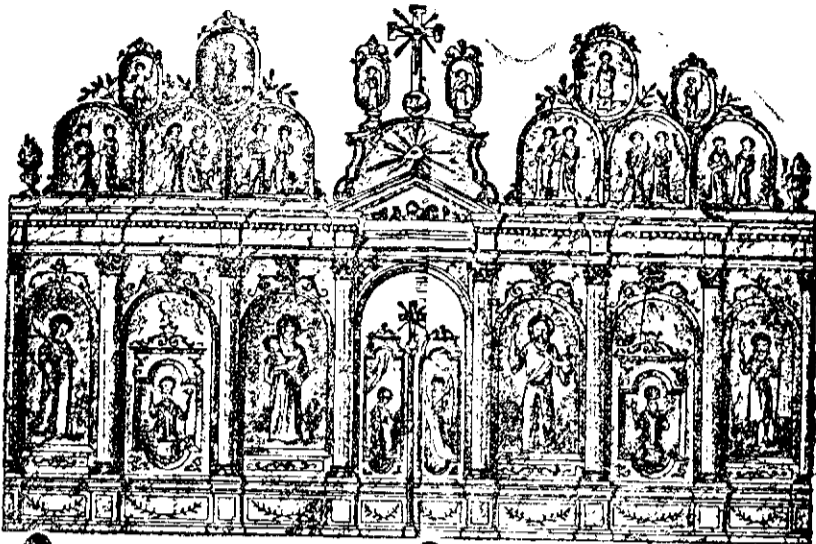
Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde. Primește și execută prompt tot felul de comande din provincie, precum reparaază bine și ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

Distins în: Triest, Pécs, Temesvár și Budapesta.

Urmașul lui **Jiratkó A. Kálmán Ede**

sculptor și edificător de altare.

Király u. 38. **PÉCS.** Perczel u. 35.

Onorați parohi! Am onoare a atrage atențiunea Prea Sfinților voastre asupra firmei mele de **sculptură și altare.**

Din atelierul meu au eșit tot felul de **statui de piatră și lemn precum și de masă de peatră** cari precum sunt de estine sunt tot așa fără nici o excepție. Construesc altare în toate stilurile, de-a cel mai simplu până la cel mai complicat. Mai multe sute de scrisori de recunoștință adevereșe că nenumărate statui, altare și montare de biserici făcute de mine, fotografiile cărora stau la dizpoziția oricui, toate au satisfăcut deolu pe cei cari le-au comandat. Primesc reparaturi și tot felul de renovări în bransa aceasta. **Recom. On. parohi: Urmașul lui Jiratkó A. Kálmán Ede,** sculptor și edif. de altare.

Ziegler Agoston,

(proprietarul firmei Zigler Ferencz)

bandajist academic, firnisorul curții regale, atelier de instrumente medicale-chirurgicale.

Ujvidék.

Pregătește tot felul de instrumente medicale și de chirurg. Mâni și picioare artificiale, preparate ortopedice. corsete, clistire, irigatore, injectoare pentru organele sexuale femeiești.

Cearsafuri de pat de gumă pentru copii și lăuze, perini cu aer comprimat, oale de noapte pentru bolnavi,

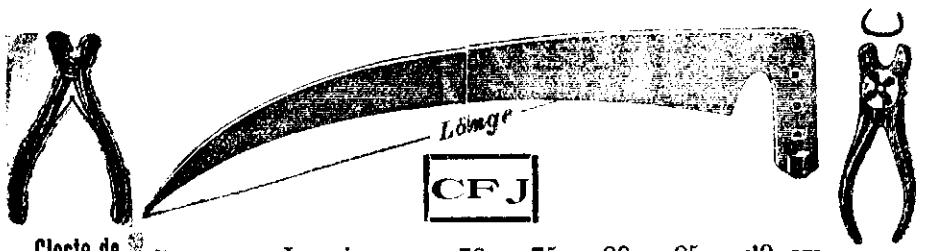
mașini electrice

în sfârșit tot de ce au trebuință bolnavii, medicii, moașele și frizerii se pot căpăta la mine

cu prețurile cele mai ieftine.

La dorință trimitem prețuri curente franco și gratis.

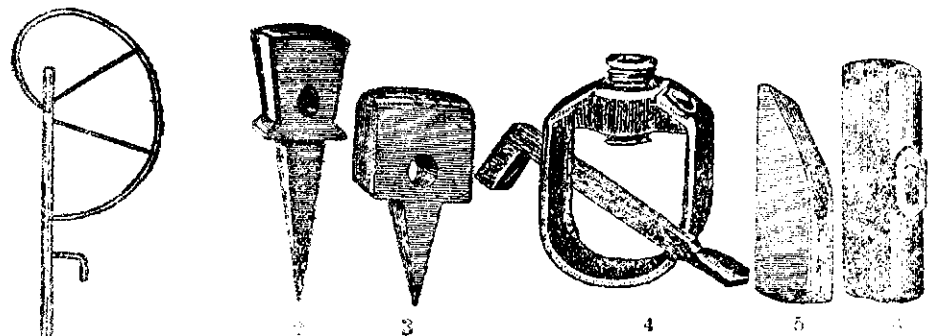
CAROL F. JICKELI, Sibiu (LA COASA DE AUR).

Clește de marcat oile 1 b. C. 4-12
 Clește americane pentru butul porcilor 1. bu. C. — 70
 100 de inele la ele C.—60

Coase
 Lungimea 70 75 80 85 90 cm.
 1 bucată C. 1-60 1 60 1 60 2— 2—

La cumpărare de 10 bucăți să dă o bucată pe deasupra!

Nicovale pt. coase. Tăitoare de coase. Ciocane pentru coase.
 Forma fig. 2 3 4 5 à 250 800 Fig. 6 à 300 grame.
 1 bu. C. — 96 — 86 — 14 — 30 — 90 1—

Nicovalele și ciocanele pentru coase se vând fiecare bucată sub garanță. Fiecare bucată, care s'ar dovedi de prea tare sau prea moale, să schimbă. — La nicovalele și ciocanele de coasă să fim atenți la insigniul meu comercial scutit în lege.

Tăitoare pentru cuți de coase, emailate pe din lăuntru și pe din afară, 1 bu. C. — 42 și suflate cu zink, foarte durabile, 1 bu. C. — 50. Cuți de coasă dela 10 fil. în sus, în asortiment bogat, 1 bu. C. — 40. Cuți de Bergamo albastre-negre, în insigniul CFJ 1 bu. C. — 80. Coade de coase pentru coase de cereale, 1 bucată C. — 96. Grăble de fer pentru coasa de cereale, de șirofat pe coadele simple de coase de lemn, 1 bucată C. 1-40. Țeavă de gâtlej contra umflării vitelor, pentru vite Cor. 6-80, pentru viței Cor. 6-0.

Johann Neditz

Ferar de instrumente, lăcătuș de mașini și mecanic.

Versecz, Barosplatz.

Recomandă onoratului public, fabricatele sale proprii, ca

Biciclete,

Fântâni,

Cântare,

Pumpe,

Stropitoare cu peronospora, de rechisite.

Conducte de cauciuc, și

Gramofone,

cu prețurile cele mai ieftine.

Repara-
turile, sau
ori-ce co-
mande vor
fi execu-
tate cât se
poate de
bine. - - -

Prin reclamă la progres!

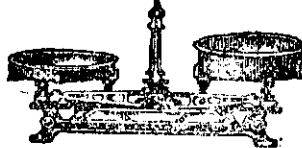
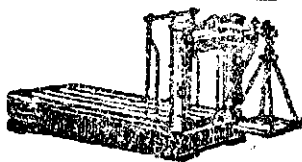
Să sprijinim industria din loc!

I. SPANLANG,

lăcătușier

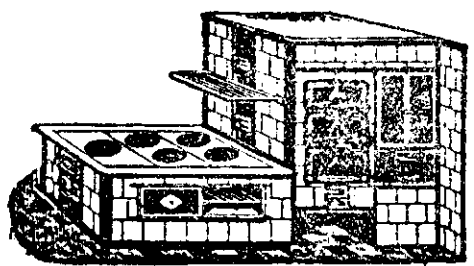
ARAD, Flórián-u. nr. 6e (casă proprie)

Orice lucru se îndeplinește, sub îngrijirea mea proprie.

Primește în lucrătorea sa orice lucru ce stă în atingere cu această branșe, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de fier, porți, balcone, coridoare, trepte, grilaje verende, scuturi, tablete în orice formă, sebe Meidinger, fântâni săritoare, și orice soluri de renovări.

Indeplinesc orice comandă atât în loc cât și în provincie în modul cel mai cinstit — iar pentru lucrul făcut de mine primesc chezașia.

Cerând sprijinul onoratului public, român

Cu stimă:

I. SPANLANG,

lăcătușier.

Planuri pregătesc gratuit.

ANDREI MÜLLER

KASSA, STR. KORHÁZ NR. 3/c.

Recomandă marele lui magazin pentru montarea și aranjarea cafenelelor și

„ mesele de biliard „

frumoase și de gust, sistem modern fabricat propriu.

:: Se angajază a monta complet cafenele și locale pentru societăți. ::

Posede mai multe scrisori de recunoștință din partea artiștilor de biliard din străinătate, pentru căderea pre-cisă a mandinelului. —

***** Prețuri moderate! *****

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT și CAFENEA. — în centrul orașului.

Központi Szálloda — Hotel Central

Telefon 391. ARAD Telefon 391.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Iluminare electrică, telefon, băi, cafenea, grădina, mâncări franceze și ungurești.

Comande pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia saleturi acomodate pentru diferite societăți sunt la dispoziție în toată vremea.

SALA DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. — Tot felul de sampanie din țară și străinătate.

Sprijinul on. public îl cere cu toată stima

Rónai János, hotelier.

***** Serviciu escelent! *****

Gmeiner E.

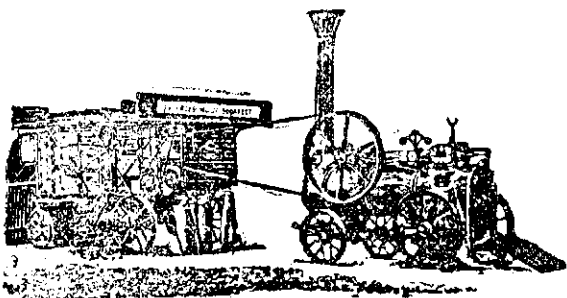
fabrică de curele pentru mașini.
BRASSO.

Din cea mai bună piele
de curele.

Curele de mână din prima
calitate de piele.

Ma multe feluri de curele
de cusut și de legat, în cea
mai bună calitate.

Preț-curent și modele se trimit
după dispoziția on. public.

Provisiuni de mașini cu vapor
LOCOMOBILE

Iăcător de jirezi de paie

în formă întrebunțată și cu dregere

se pot căpăta pe lângă condiții de platire
foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

BASĂ SIGURĂ

ANDREU
SEC
ARAD

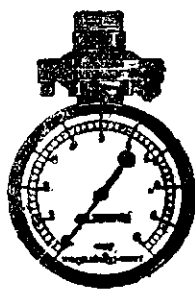
AROMĂ RECUOSTINȚĂ
PROASPÉTĂ RECREATOARE ESPERTILOR

SISTEM BOUQUET MARGELE
FRANCES TRADIȚIONAL MINUNAT ESCELENT
MĂRUNTE

MANIPULARE ÎNGRIJIRE VINURI ALESE VIT
DE SPECIALITATE CONȘTIENȚIOASĂ CU GRĂJE MARE PROPRII
DE MODEL

Doczi Pál

atelier pentru repararea instr. tehnice.
Szeged, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

Reparațiuni de biciclete,
mașini de cusut mașini de
scris, măsurătoare de spirit,
instrumente pentru ingineri,
instrumente pentru dentiști,
sonerii electrice, telefoane,
gramofoane și puștii. Părți de
mașini de cusut și de biciclete,
lămpi cari desvoaltă gaz

și boicete de luminat.

Mașini de cusut mănuși și blănării.
Stărpitor de troscotel, economisator de cărbuni.

Repararea instrumentelor de desen.

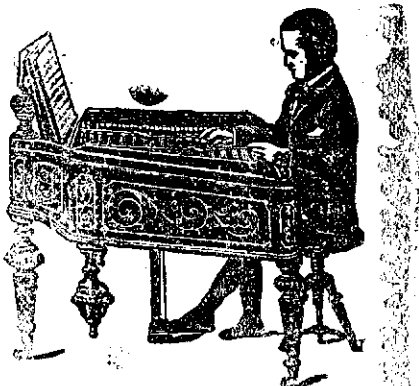
Chugyik Sándor, B.-Csaba

Fabricant de cimbale.

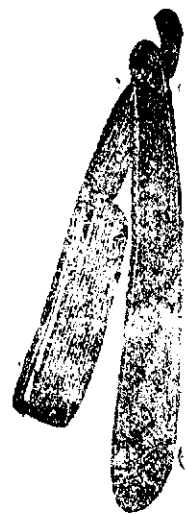
Pregătește
cele mai bune

cimbale,

precum și
repararea
tuturor instrumentelor
cu coardă

pe lângă garanție și prețuri moderate.

In atențiunea medicilor
și a barbierilor.

In primul atelier din Ardeal
de ascuțit cu putere electrică,
se ascuț și se melirează cu
prețuri moderate tot felul de
instrumente medicale și de barbier.
Instrumentele trimise pe
postă se ascuț în 24 de ore.

Solicităm încrederea binevoitoare
rămân cu stimă:

Exner Sándor
NAGY-SZEBEN.
promenada Bretter.

Jgaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără
pentru prețul cel mai mare
de zi, ori schimbă pentru alte
obiecte de aur și argint.

Cel mai bun nutremânt pentru
câni este și va rămânea renumit

„Fattinger's Hunde kuchen“

(Măncarea de câni a lui Fattinger)
care dintre toate mâncările pentru
câni e cea mai hrănitoare.

* 50 klg. 23 coroane 5 klg. potot.
* franco cu 3-20 coroane. *

Fattinger's Puppy Bisquit
** pentru câni tineri. **

50 klg. 26 coroane. 5 klg. portot.
* franco cu 3-50 coroane. *

- - Prospekte gratis și franco. - -

Fattinger's Patent-Hundekuchen

și Geflügelfutter (nutreț pentru păsări).

Fabrik Wiener-Neustadt.

- - - Peste 250 de prețuri. - - -

Nutremântul de animale a lui Fattinger
* e controlat de veterinari. **

Cine dorește călătorie de
plăcere ieftină, bună și
iute în

6 zile la America

(Statele unite, Canada și
Argentina) acela să ceară
îndrumări românești dela

Falk și Comp

(secția românească.)

Hamburg,

Strada Rarboisen. 30.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

Mașina de spălat cu aburi

(„Teligöz“) sistem JOHN.

Cea mai perfectă Mașină
de spălat a actualității!

In raport cu spălatul cu mâna, se economisesc 75% din timp, lucru săpun, sodă apă și compustibil.

— Rufele se cruță. —

Aparat de spălat, fert, aburit și desinfectat totodată. — Ocupă loc mic.

Garanție: se transpoartă pentru încercare fără nici un obligament.

Depozit stabil:

Pöhm János

ferărie.

A R A D, Szabadság-tér.

Catalog de prețuri se trimite la dorință.

E indispensabil în orice casă.

E indispensabilă în orice casă.

LENGYEL KÁLMÁN

.. .. FABRICANT DE INSTRUMENTE MUZICALE
IN CLUJ EGYETEM-U. NR. 1.

ATELIER SPECIAL DE INSTRUMENTE CU COARDE.

Violinele vechi de măestri și fabricațiune proprie, precum și violini celuri și gurdune, instrumente cu coarde, franțuzești, veritabile italienești, germane și Weicholt, tocni de violine frumoase de calitate mai fină și mai simplă, ținător de note și mare depozit de feruite părți de instrumente muzicale.

Pe baza studiilor câștigate aici și în strălătitate se angajază să facă reparaturile cele mai complicate și le săvârșește cu multă dexteritate.

Atrag atenție

care dă vioarei un ton moale, despre dovedirea aceasta servesc neamăratele scrisori de recunoștință.

Comandele în mare sau mic se expediază imediat.

Pe cei interesați îi primește cu plăcere în Kolozsvár (Cluj) în prăvălie din str. Egyetem nr. 1., precum și în atelierul din curte.

on. public muzical surdiena din Cluj, pe care dacă o așezi în vioare și cel mai slab instrument dă tonuri curate pline și puternice, mai departe lac de vioară fabricație proprie,

MOȘTENITORII LUI

TAGÁNYI ISTVÁN

ȘI KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN

proprietarii de vii de deal

=== își vind ===

VINURILE

din regia proprie exclusiv de Mădierat, Miniș și Barațca, vinuri albe și roșie de masă, de desert (aszu)

în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pentru acest scop și le expediază în butoie sau buteli în loc sau în provincie.

Catalog specificat de prețuri se trimite la
=== dorință imediat. ===Cea mai eficientă și mai bună sursă
de cumpărare

PENTRU ACOPERIREA

necesităților menagiului.

Recomandăm:

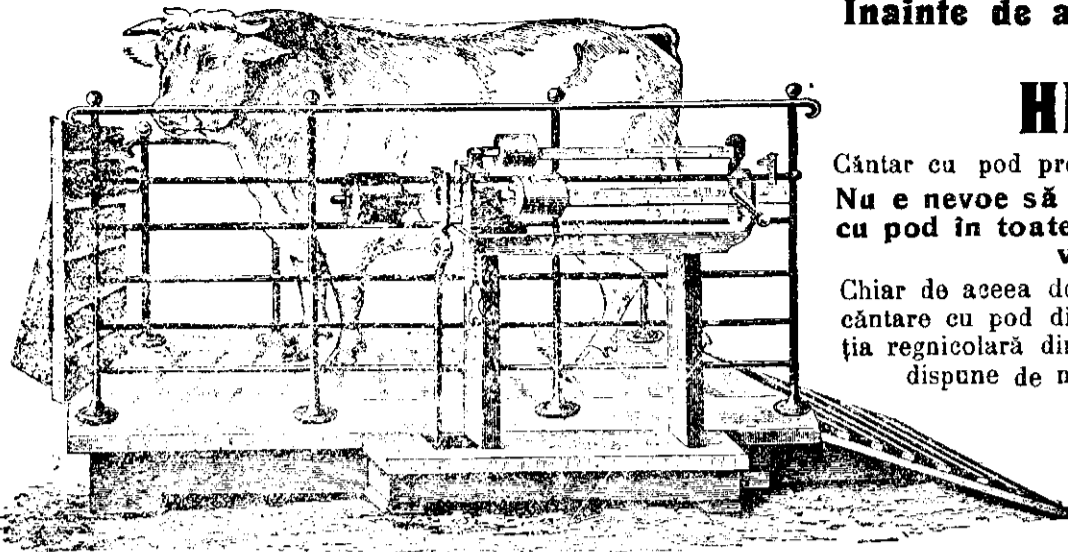
Recomandăm:

Creme de față		Paste de dinți
Parfumuri		Perii de dinți
Pudre		Ape de gură
Ape de colonia		Săpunuri
Praf de dinți		Ape de cap
Creme de dinți		Parfumuri de odă

VOJTEK ȘI WEISZ

mare drogerie și parfumerie.

Arad Arad

Inainte de a comanda balanță cereți catalog de prețuri de Fabrică de balanțe.

HESZ VIKTOR, Sibiu.

Căntar cu pod provăzut cu regulator cel mai nou sistem montat în pod de fier. Nu e nevoie să mai explicăm ce importantă are cântarul de vite și cu pod în toate comunele, pentru neguțătorii și îngrășătorii de vite, economii de pământ și agronomi.

Chiar de aceea dorim să atragem atenția onoraților cetitori asupra fabricii de cântare cu pod din Ardeal a lui HESZ VIKTOR care a expus în expoziția regnicolă din Pécs câteva cântare cu pod pentru a fi folosite. Firmă dispune de multe recomandări dela primele firme și dela autorității.

Garanție se dă pentru fiecare cântar.
Reparaturi și schimbări, amăsurați specialității, se execută grabnic.

Referințe dela firme și autorității primul rang, stau la dispoziție.

Liste de prețuri gratuit.

Simonffi

István

FABRICĂ DE MAȘINI
ȘI TURNĂTORIE
DE FIER ȘI METAL

KOLOZSVÁR (Cluj), str. Petőfi no. 60.

Pregătește tot felul

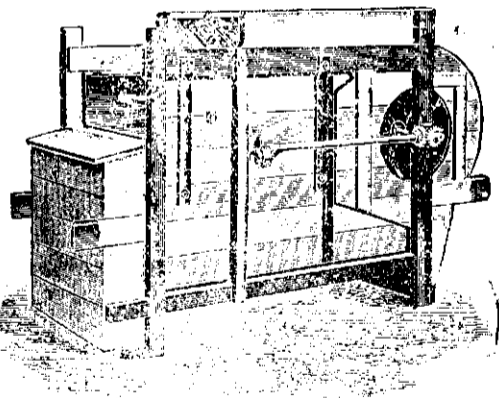
de Instrumente de comunicație, construcții
de moară, turnătorii de fier și metal.

Intreprindere de tot felul de reparări de mașini de agricultură, — mașini noi de trierare și cu construcția ușoară, mânăta de doi oameni.

Mai pregătește ciururi cu construcție nouă și ușoară

care poate fi mânăta și de un băiat de zece ani. Intre asemenea mașini, cari sunt în circulație aceasta este cea mai bună.

Prospecte se trimit gratuit la dorință.

Materia de zidit al veacului al XX-lea.

Nisipul de ciment, pietrii de ciment, fărmături de țigle de ciment, ciripă, piatră, nisip și pietrușițe

zac ca un capital mort

În multe părți, deși cu ajutorul unor mașini simple se pot transforma în

BANI GATA!

Cereți gratis și franco un prospect și modeluri, țigle, baloturi și ciripă de casă și se trimite franco 20 de kilograme din materia crudă (nisip sau pietricele) pentru fabricare de probă, fără spese.

Cheltuiala la 1000 buc. cărămizi este	20 cor.
„ „ 1000 „ ciripe preg. „	42 „
„ „ un balot de cărămizi „	17 „

Se caută reprezentant. **Büschitz Mór, Komárom.**
Strube Henrik, Weida.
Primul reprezentant al fabricii.

Gunoii uscat de porc

e cel mai bun și mai ieftin gunoi.

Pe fermele de școală ale statului la vii și la economia pământului s'a dovedit de bun. În nenumărate moșii mari a oțtat-ezulavut rejrabile.

Servește bucuros cu lamuriri, oferte de prețuri și scrisori de mulțumită.

Fabrica de uscat gunoi din **Budapesta-Köbánya.** — Budapest-Köbányai trágyaszáritó-gyár.

Budapesta, cercul IX., str. Űlői nr. 21.

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria aranjată cu putere de aburi.

BODICS SÁNDOR,

turnătorie de clopote și ceasornice de turn

BAJA (BACICA).

Recomandă îndeosebi cele mai perfecte

● GEASURI DE TURN ●

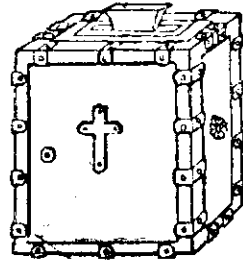
pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă și nouă de tot și în prelucrare solidă. — Afară de aceea atrage luarea aminte a onoraților preoți și a onoratorilor comitei bisericești asupra

MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.

Pregătește clopote în toate mărimile după acorduri recerute. Se reînnoiesc și repară clopote vechi; afară de aceasta se repară ciasurile de turn pe lângă chezașie. — Onoratele comitee și plebanile precum și curatorii primesc avantajul de a plăti în rate. Servesc, la dorință, cu buget, gratis.

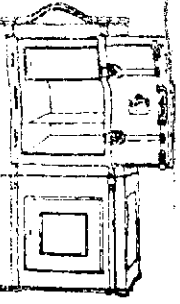
AVIZ!

Subsemnatul, cumpărând prima fabrică transilvană de **casse de fier și oțel**

care dau deplină garanție.

priv. ces. și reg. a dlui G. Öszy, îmi iau voie a aduce la cunoștința prea on. public, că în fabrica mea se eșecută **CASSE** și după tot felul de mărimile din cel mai bun material posibil. Cassele de fier și oțel panterate se eșecută după cele mai nouă sisteme engleze și americane sigure contrafocul și spargerei pentru

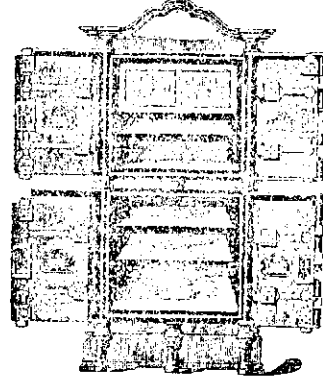
— Mare depozit de —

mașini de gătit (sparchert) din fer, tinichea, precum și din cele fine olane de porțelan.

Neîntrecute în trăinicie și executare elegantă, construcție adevărată.

PRIMELE REFERENȚE

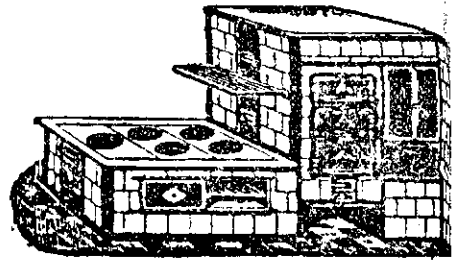
Pentru orice mașină de gătit (sparchert) care părăsă dela mine garantez mai mulți

Atrag atenția onor. public interesat a nu confunda fabricatele mele cu alte fabricate, făcute din material slab și prin urmare fără valoare.

Totodată rog pe prea onoratul public pentru binevoitorul sprijin, ca român semnez

cu distinsă stimă:

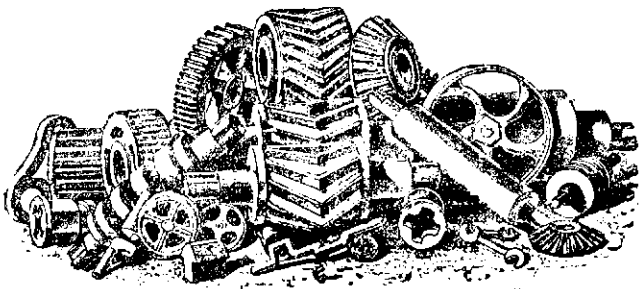

E. PURECE

fabricant de casse, și sparcherturi
SIBIU (Nagyszeben), Rosenangergasse nr.

Se află de vindut în depozit:

2 cazanuri de fier cu țivă (45⁰ suprafața de temperatură. 1 mașină de aburi (25 HP). 2 mașini de tăiat paie. 2 mașini de treerat Sirck. 1 mașină pentru funii de paie. 1 pompă centrifugală. 2 pompe cu canat. 4 pompe de fringhii. 1 pompă stabilă de vin. 1 pompă de perete de mână cu forțe motorice și cu mână. 3 motoare electrice cu 10, 3 1/2 și 1 1/2 HP. 1 sfărâmător de cucuroz (porumb). 2 mașini cu perie arcuită pentru

cernut, Bartzer patent. 1 cântar de animale (1500 kg. forță de greutate). 1 mașină pentru astopuse. 1 râșniță de mână. 1 mașină pentru lucrări de lemn. 2 mașini de sfredelit zidul. 2 rezervoare conținut 20—25 Hcti. 1 mașină de mână pentru iarbă. 1 pompă de foc nouă pentru edifici de țară.

Mai de aproape la dl:

Bartzer István

Temesvár

ELISABETSTADT.

Emausgasse Nr. 2.

FRĂȚII BURZA

ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depositul lor cel bogat, prăgini de fer, plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer, sobe de fer turnat, mașini de gătit, sârme și cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de oțel și tot felul de vase de bucătărie de fer

o ——— turnat și smălțuite. ——— o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel”.

- - Mare depozit de revolvere - -
cu repetiție, arme și recvizite de
o o o împușcat. o o o

≡ Deposit de mașini agricole. ≡

așa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, mașini de sămănaș, grape, tăietoare de paie și napi, cântare. Mare magazin.

Cea mai bună calitate în plăci de catran (păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604.

Telefon Nr. 604.

Firmă românească.